

HET POOLS MIRAKEL

OP 19 november 2016 vond een bijzondere plechtigheid plaats in de kerk van de Goddelijke Barmhartigheid in Krakau, de oude Poolse koningsstad. In aanwezigheid van president Andrzej Duda erkenden de bisschoppen van Polen Christus officieel als koning van hun land. Deze akte van toewijding werd de dag daarop, de zondag waarop het feest van Christus Koning gevierd wordt, hernomen in alle Poolse kerken. De Poolse katholieken wijdden ook zichzelf aan Hem toe, na een voorbereidende noveen.

De tekst van de toewijding luidde als volgt :

« Christus, wij belijden dat wij uw heerschappij nodig hebben. Wij belijden dat Gij en Gij alleen heilige rechten over ons bezit die nooit zullen voorbij gaan. Daarom buigen wij nederig ons hoofd voor U, die Heerser van het heelal zijt, en wij erkennen uw koningschap over Polen en geheel onze natie, die leeft in het moederland of daarbuiten in de wijde wereld. Op de 1050ste verjaardag van haar doopsel erkent Polen hierbij plechtig de heerschappij van Jezus Christus. »

Een half jaar later, op 6 juni 2017, werd de honderdste verjaardag van de verschijningen in Fatima herdacht met een nieuwe plechtigheid : de Poolse bisschoppen wijdden toen in Zakopane, in de kerk van Onze-Lieve-Vrouw van Fatima, de Kerk van Polen toe aan het Onbevlekt Hart van Maria. Opnieuw was daarbij het staatshoofd aanwezig, samen met eerste-minister Beata Szydlo, leden van de regering

en het parlement en plaatselijke gezagsdragers. Deze toewijding werd op 8 september, feest van de Geboorte van de Maagd Maria, overgedaan in elk bisdom, elke parochie en elk katholiek huisgezin. Ze was een aanvulling op de toewijding van de Poolse natie aan het Onbevlekt Hart die plaatsgreep op 8 september 1946 op de berg van Jasna Góra, het heiligdom van de Zwarte Madonna, in aanwezigheid van één miljoen bedevaarders.

Tijdens de hoogmis in Zakopane beloofden de bisschoppen samen met alle kerkgangers plechtig dat zij het huwelijk zouden verdedigen, de rechten van het ongeboren kind beschermen en strijden tegen het moreel verval. En men bad samen : *« Door ons toe te wijden aan uw Onbevlekt Hart willen wij onszelf verenigen met u, Allerheiligste Maagd, door onszelf te schenken aan Christus, de enige Verlosser, die leeft en heerst in de eeuwen der eeuwen. Amen. »*

EEN OVERDONDEREND PLEBISCIET

Onze-Lieve-Vrouw is niet ongevoelig gebleken voor dat dubbele eerbetoon aan haar Zoon en aan haarzelf. Precies op 13 oktober laatstleden, de dag van het zonnewonder in Fatima, verrichtte zij opnieuw een mirakel !

In Polen bezorgden de wetgevende verkiezingen een klinkende overwinning aan Jaroslaw Kaczynski, de leider van de rechts-nationalistische, conservatieve

In 2016 wijdden de Poolse bisschoppen hun land toe aan Christus Koning (foto rechts). Het jaar daarop droegen zij de Kerk in Polen op aan het Onbevlekt Hart van Maria (foto links). Beide plechtigheden gingen door in aanwezigheid van het staatshoofd, president Andrzej Duda.

en christelijke partij « Recht en Rechtvaardigheid » (*Prawo i Sprawiedliwość*). Alle media waren verplicht die complete triomf te erkennen: « *De uitslag is zonneklaar: Recht en Rechtvaardigheid haalt ei zo na 50 procent en een comfortabele meerderheid van de 460 zetels in de Sejm (Kamer). Alle politieke records sneuvelen: nooit eerder sinds de val van het communisme haalde een partij een beter resultaat en nooit eerder was de opkomst zo hoog: 61 procent* » (vrtnws, 14 oktober 2019).

De partij werd gesticht door Jaroslaw Kaczynski en zijn tweelingbroer Lech (die president was en omkwam toen een regeringsvliegtuig op 10 april 2010 bij Smolensk neerstortte). Ze had al in 2015 een absolute meerderheid in beide Kamers van het parlement veroverd en leidt sinds november van dat jaar de Poolse regering. Haar verpletterende overwinning is gebaseerd op een mobilisatie van alle leeftijdsklassen, met inbegrip van de jongeren, voor de verdediging van de "traditionele waarden" – waarbij de homoseksuele eisen uiteraard op de index gezet worden! Verder is de partij gekant tegen abortus en euthanasie, vindt ze dat het huwelijk gedefinieerd moet worden als een verbintenis tussen een man en een vrouw en is ze tegen de legalisering van softdrugs. Ze pleit voor harde straffen voor misdaden begaan tegen iemands lichamelijke integriteit en voor de herinvoering van de doodstraf.

De voorbije vier jaar heeft de regering waarvan *Recht en Rechtvaardigheid* de leiding heeft al verschillende concrete maatregelen genomen inzake gezin en arbeid.

Om te beginnen streefde ze naar de verhoging van het geboortecijfer, onder meer door de toekenning van een premie van 500 zloty (ongeveer 120 euro) voor elk tweede en daaropvolgende kind. Verder verhoogde zij de salarissen van de ambtenaren en verlaagde de pensioenleeftijd (tot 65 jaar voor mannen en 60 voor vrouwen). Brussel kan er

natuurlijk niet mee lachen, maar de goede cijfers van de Poolse economie – die buiten de eurozone gebleven is – hebben Jaroslaw Kaczynski toegelaten om nieuwe maatregelen in dezelfde lijn te beloven, zoals de uitbreiding van de gezinsbonus en de substantiële verhoging van het minimumloon.

De regering kwam de belofte van 2015 na om 3 miljoen goedkope woningen te bouwen om jonge koppels te helpen een gezin te stichten. Er werd een wet op de verlenging van het ouderschapsverlof goedgekeurd. In 2017 volgde een wet die de opening van winkels op zondag verbood, met de bedoeling dat de werkende mensen meer tijd zouden kunnen besteden aan hun gezin.

Tenslotte werd de openbare dienstverlening drastisch verbeterd: verwaarloosde spoorlijnen gingen terug open, een net van interstedelijk busvervoer zag het licht en er kwamen een heleboel politiecommissariaten bij. De voorzitter van een regionale Kamer van koophandel vertrouwde onlangs aan een delegatie van Franse bedrijfsleiders toe dat het probleem met *Recht en Rechtvaardigheid* is... dat de partij haar beloften houdt.

Eigenlijk gaat dit om de revanche van de "kleinen", die zo misprezen en vernederd werden door de "elite". Die "elite" oefende na de val van het communisme vijftientig jaar de macht uit, tussen 1989 en 2015. Zij legde op een genadeloze manier de mondialisering en de Europese integratie op aan de Poolse arbeiders en landbouwers – en spijtig dan maar voor « *de verliezers die zich niet kunnen aanpassen* ».

TEGEN HET LIBERALISME VAN BRUSSEL

« *Zelfs al stelt de partij Recht en Rechtvaardigheid nooit de Europese Unie in vraag, toch betekenen de Poolse verkiezingen van 13 oktober een geweldige kaakslag voor Brussel* », schrijft Pierre Lévy in RT

KARDINAAL WYSZYNSKI WORDT ZALIGVERKLAARD

De legendarische Poolse kardinaal Stefan Wyszyński (1901-1981) zal op 7 juni 2020 in Warschau zaligverklaard worden. Dat maakte de aartsbisschop van de hoofdstad eind november bekend, nadat een wonder op voorspraak van de kardinaal door Rome erkend was. Meer dan wie ook was de voormalige Poolse priester het symbool van het verzet tegen de communistische dwingelandij in zijn land.

Stefan Wyszyński werd op 24-jarige leeftijd tot priester gewijd en droeg zijn eerste plechtige dankmis op in het heiligdom van de Zwarte Madonna in Jasna Góra, het nationaal bedevaartsoord van Polen waaraan zijn naam voor altijd verbonden zou blijven.

Onder de nazi-bezetting van zijn vaderland hielp hij verschillende Joden, terwijl hij zelf ondergedoken moest leven: de Gestapo zocht hem als « invloedrijk herder van de lokale bevolking ».

In 1946 werd hij benoemd tot bis-

schop van Lublin. Twee jaar later, na het overlijden van kardinaal Hlond, werd Mgr. Wyszyński aangesteld tot aartsbisschop van Gniezno en Warschau en bijgevolg priester van Polen. Hij was nog maar 47 jaar! Ondertussen werd de Kerk in zijn vaderland geconfronteerd met een communistisch regime dat steeds vijandiger optrad. Het aantal antigodsdienstige campagnes vermeerde voortdurend en de regering eigende zich het benoemingsrecht inzake kerkelijke functies toe. Kardinaal Wyszyński reageerde in 1953 met een open brief waarin hij elke collaboratie met het regime verwierp: « *Non possumus* ». Op 25 september 1953 belandde de priester in de cel; daarna kreeg hij tot 1956 huisarrest onder meer in een afgelegen klooster in de bergen van Zuid-Oost-Polen.

In 1953, toen de vervolging van de Poolse katholieken haar hoogtepunt bereikte, creëerde paus Pius XII hem

kardinaal, terwijl hij nog gevangen zat en ernstig mishandeld werd.

Tegen de zin van de communistische machthebbers slaagde kardinaal Wyszyński er in 1966 in om op de berg van Jasna Góra met veel luister en in aanwezigheid van honderdduizenden geestdriftige landgenoten de duizendste verjaardag van Polens kerstening te vieren.

Hij overleed in 1981, drie jaar na de uitverkiezing van Karol Wojtyła op de H. Stoel. Stond hij achter de politiek van Joannes-Paulus II die tijdens zijn reizen naar Polen met vuur speelde door openlijk partij te kiezen voor de vrije vakbond *Solidarność*? Allicht niet: het is geweten dat de kardinaal grote druk uitoefende zowel op de regering als op de vakbondsleiding om voldoende zin voor verantwoordelijkheid aan de dag te leggen in het belang van de Poolse natie, want de Sovjettanks stonden klaar voor een interventie...

(14 oktober 2019). « Deze verkiezingen waren de belangrijkste sinds 1989, want ze zouden niet alleen bepalen wie de volgende vier jaar het land zou besturen, maar ook welk model Polen op de lange termijn zou volgen. Het ging over ofwel een “westerse, liberale democratie” die beantwoordt aan het profiel dat de EU propageert, ofwel een systeem gebaseerd op een sterk gezag (sommigen gebruiken de term “autoritair”), op een goed uitgebouwde verzorgingsstaat en op waarden ter verdediging van gezin en natie. »

Lévy onderstreept dat « de leiders van “Prawo i Sprawiedliwość” er zich kunnen in verheugen dat hun partij niet enkel alle concurrentie weggevaagd heeft in haar traditioneel bastion – Oost-Polen, dat armer, landelijker en traditioneler is – maar ook in de regio's in het westen en het noorden, die vaak omschreven worden als het rijke en moderne Polen. Het liberale Burgerplatform gaat de PiS slechts vooraf in vier grote steden, waaronder Warschau, en moet zelfs de duimen leggen in de gebieden aan de Duitse grens, waar het Platform altijd sterk gestaan heeft. »

Met de electorale steun van de Kerk – en van Radio Maria! – heeft Jaroslaw Kaczynski, de informele maar onbetwiste leider van de ploeg die aan de macht is, dus opnieuw een monsterscore behaald. De duur van zijn politiek leven is alvast langer dan die van Lech Walesa, het legendarisch boegbeeld van de strijd tegen het communisme, die er door de stichter van *Recht en Rechtvaardigheid* niet onterecht van beschuldigd werd een communistisch agent geweest te zijn. Vandaag wordt Kaczynski niet alleen door de Kerk gesteund, maar ook door talrijke syndicaten, waaronder Walesa's vakbond *Solidarnosc*...

Hij kan zich dus volop geruggesteund voelen in zijn ambitie om Polen ten gronde om te vormen en een “morele revolutie” tot stand te brengen, tot grote ontgoocheling van de liberalen van het « Burgerplatform » (*Platforma Obywatelska*) en de intelligentsia die meestal aan hun kant staan. Prototype van die stroming is natuurlijk Donald Tusk, voormalig Pools premier en tot 30 november van vorig jaar voorzitter van de Europese Raad, die zweert bij alles wat liberaal en westers is en die geen gelegenheid laat voorbijgaan om de christelijke Poolse regering stokken in de wielen te steken. Maar ook hij kan niet om de vaststelling heen dat het “westers liberalisme” in Polen niet aan de bak komt!

Dat betekent niet dat de vijand zich zomaar gewonnen geeft. Kenmerkend is de oprichting van een nieuwe ultra-liberale partij in februari van vorig jaar: « *Lente* » (*Wiosna*). Haar stichter? Robert Biedrón, oud-burgemeester van Slupsk, zelfverklaard atheïst en een openlijke homo die ijvert voor de LGBT-rechten en gendergelijkheid. Kaczynski reageerde daarop met

De partij van Jaroslaw Kaczynski, « Recht en Rechtvaardigheid », kan rekenen op de geestdriftige steun van heel veel Poolse jongeren.

de verklaring dat LGBT-rechten buitenlandse import zijn en een gevaar vormen voor de Poolse natie. « We hebben te maken met een rechtstreekse aanslag op het gezin en op kinderen: de seksualisering van kinderen, de hele homobeweging, de genderideologie. Het is allemaal geïmporteerd, maar het bedreigt vandaag onze identiteit, onze natie, de toekomst en dus ook de Poolse staat » (25 april 2019). Hij wil niet weten van manifestaties als de *Gay Pride*, die hij aan de kaak stelt als « rondtrekkend theater met als enige bedoeling te provoceren ».

De kwestie van de immigratie heeft in de campagne slechts weinig meegeteld en met reden: de economie van het land wordt veeleer gekenmerkt door het probleem van de *emigratie*. De voorbije twee decennia zijn er miljoenen werkkrachten weggetrokken, onder wie zeer veel jongeren. Maar het gaat ondertussen alsnog beter met de Poolse economie. De grote potentiële groei, een reusachtige binnenlandse afzetmarkt en een hoge mate van politieke stabiliteit overtuigen veel buitenlandse firma's om in het land te investeren. Polen heeft daarom bijna twee miljoen Oekraïners als arbeidskrachten moeten aantrekken om de uittocht van de eigen bevolking te compenseren.

Meteen is ook de anti-Russische obsessie van de officiële Poolse diplomatie fel afgezwakt. Dat geldt zelfs voor de oppositie in het parlement, die in haar rangen veel volksvertegenwoordigers telt die minder agressief staan tegenover Moskou. De landbouwers lijden trouwens onder de sancties die de Europese Unie aan Rusland heeft opgelegd omwille van de annexatie van de Krim.

Zijn we hier getuige van een kanteling in de bondgenootschappen? Ja! Juist zoals Viktor Orbán, de Hongaarse minister-president, werkt ook Jaroslaw Kaczynski aan de restauratie van een christelijk Europa waarin de naties hun soevereiniteit kunnen terugvinden!

broeder Bruno van Jezus-Maria & redactie KCR

DE DRIE AANKLACHTENBOEKEN

I. TEGEN PAUS PAULUS VI

IN 1965 eindigde het Tweede Vaticaans Concilie en begon de chaotische periode van het post-concilie. Veel traditionalisten waren door de toenemende anarchie in de Kerk zo ten einde raad dat zij hun blik richtten op Mgr. Marcel Lefebvre, die in het Zwitserse Ecône een seminarie had geopend met de tijdelijke toestemming van Rome "om er de Traditie te ervaren". Maar de Franse traditionalistische bisschop paste er voor op de grote verantwoordelijken voor de Hervorming – waarvoor hij nochtans geacht werd een remedie te bieden – met de vinger te wijzen: de Paus en het Concilie.

Abbé G. de Nantes spoorde Mgr. Lefebvre, die over het gezag van een bisschop beschikte, publiekelijk aan om « *zijn slagen te richten op het hoofd* » ("frapper à la tête"), dat wil zeggen om de paus openlijk te beschuldigen van ketterij, schisma en schandaal. « *Zolang u het Hoofd spaart, zult u de ledematen niet kunnen beheersen. Zolang u gehoorzaamt aan het Hoofd, zult u vermorzeld worden door de klauwen en tanden van de MAS-DU* » (CRC nr. 89, februari 1975, p. 2).

Mgr. Lefebvre ondernam niets en wat vroeg of laat moest gebeuren, gebeurde ook, zoals abbé de Nantes voorzien had. De bisschop kreeg van Rome het bevel om zijn seminarie te sluiten. Ondanks het verbod wijdde hij op 29 juni 1976 vijftien priesters, in afwachting van het voltrekken van zijn schisma twaalf jaar later met de wijding van vier bisschoppen zonder pauselijk mandaat. « *Wat een puinhoop!* », schreef onze vader. « *Gelijk hebben wat de essentie van de zaak betreft en zichzelf in het ongelijk stellen door zich af te scheiden van de Ene Kerk van Jezus Christus* » (CRC nr. 108, augustus 1976, p. 2). En hij waarschuwde zijn vrienden en lezers dat het voortaan « *niet alleen zinloos, maar ook fout* » was de stichtingen van Mgr. Lefebvre te steunen.

Gedurende al die jaren veranderde het hart van Paulus VI niet en nam God zijn ambt niet van hem af om het toe te vertrouwen aan een waardiger persoon. Onze vader moest in januari 1973 vast-

stellen hoe de Kerk aan een echte zelfvernietiging bezig was :

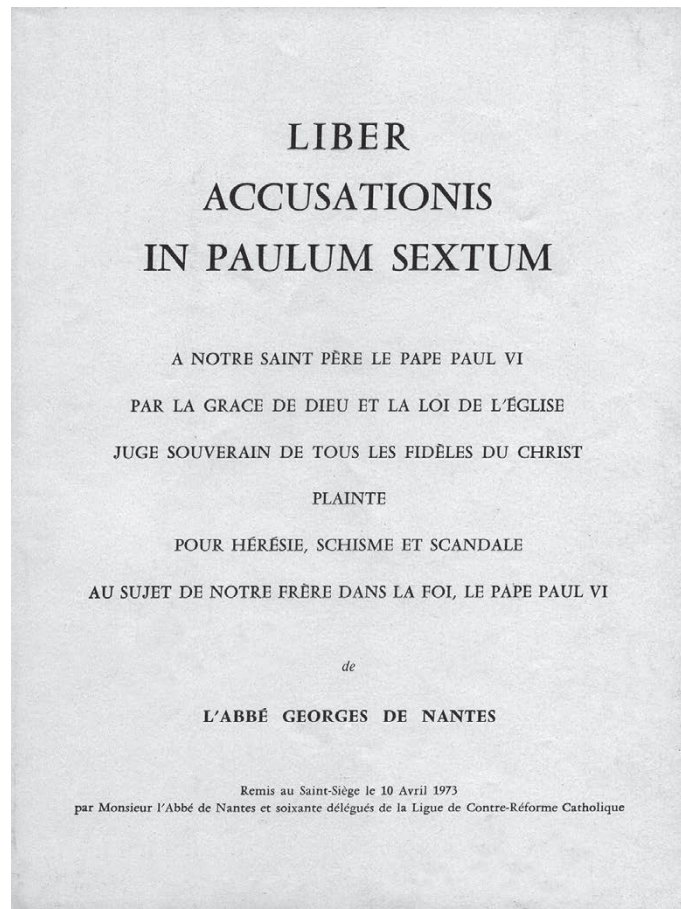
« *De catechismussen bederven overal de zuivere kinderzielen en ondermijnen het geloof van de priesters zelf. Het Heilig Misoffer is het voorwerp van ontelbare heiligschennissen waartoe alle richtlijnen uit Rome aanleiding geven. Het gaat zover dat de werkelijke Tegenwoordigheid van het Lichaam en het Bloed van Christus in dit sacrament geminacht wordt.*

De seksuele obsessie die de geestelijkheid en de religieuzen verscheurt, dringt binnen in hun colleges en levert de christelijke samenleving uit aan ontsporingen die buitengewoon gevaarlijk zijn voor de toekomst van de godsdienst en de beschaving. De politiek is doorgedrongen in het heiligdom: zij predikt opstand tegen de laatste katholieke staten, dweept bij ons met het socialisme en kruipt in het stof voor de machthebbers in de Oostbloklanden. De verering van de Vrede, als ging het om een godheid, betekent verraad van de vrije wereld op het moment dat de dreiging van een invasie [door de Sovjetunie] realiteit is » (CRC nr. 64, januari 1973, p. 1).

Abbé G. de Nantes verbaasde er zich over dat vóór hem geen anderen opgestaan waren, personen begiftigd met wijsheid en kennis, deugden en heiligheid. Zijn besluit stond vast: « *We moeten de ultieme stap zetten die wij mogen én moeten zetten. We moeten naar Rome gaan om bij de Paus in persoon te protesteren aangaande de ketterij, het schisma en het schandaal waarvan hij zelf de eerste verantwoordelijke is* » (ibid.).

Onze vader nam de zware taak op zijn schouders om de akte van beschuldiging op te stellen, niet om zelf over de paus te oordelen – wat geen enkele gelovige toekomst – maar om de Opperherder van de Kerk aan te sporen in zijn eigen zaak zélf een verdict uit te spreken dat soeverein, onfeilbaar en bevrijdend zou zijn.

Na tevergeefs om een audiëntie gevraagd te hebben en vervolgens zijn komst naar Rome angekondigd te hebben, presenteerde abbé de Nan-

tes zich op **10 april 1973** aan de Bronzen Poort, vergezeld van broeders van zijn communautiteit en ongeveer zestig vrienden van de beweging van DE KATHOLIEKE CONTRAREFORMATIE. Hij had een *LIBER ACCUSATIONIS*, een Aanklachtenboek, van 102 bladzijden bij zich waarin een hele reeks beschuldigingen werd opgesomd tegen een conciliair systeem « *dat de gevaarlijkste en meest subtiele oorlogsmachine blijkt te zijn die ooit in de Kerk is ingevoerd om haar ten gronde te richten.* »

Paulus VI werd beschuldigd van het nastreven van een hersenschim: de opbouw van een nieuwe wereld waarin de godsdienst nog slechts de rol van geestelijke animatie zou vervullen. Om daartoe te komen heeft de paus de Kerk ontdaan van haar goddelijk gezag en heeft hij de eredienst van de Mens afgekondigd.

DE AFSCHAFFING VAN HET GODDELIJK GEZAG VAN DE KERK

Paulus VI legde met geweld aan de Kerk de godsdienstvrijheid op, die nochtans voorheen op definitieve wijze veroordeeld was; zo brak hij dus met het Leergezag van al zijn voorgangers. Hij weigerde ook zijn rechtmatig pauselijk gezag uit te oefenen. Hij wou liever graag gezien worden dan gehoorzaamd, liever sympathiek overkomen dan bevelen, met minachting voor de rechten en de wil van Jezus Christus, van wie hij nochtans de Plaatsvervanger was. Het gevolg was dat onder zijn pontificaat allerlei dwalingen en schandalen de kop opstaken, die hij niet wou verhelpen en waarvan hij de instemmende medeplichtige was. Twee voorbeelden spreken boekdelen.

Eerst en vooral was er de schandalige affaire van de "Hollandse catechismus" [officieel de *Nieuwe Katechismus*, gepubliceerd door de Nederlandse bisschoppen in 1966], waarvan de paus wist dat hij ketters was, zoals blijkt uit de precisering van de Geloofsbelijdenis die hij in 1968 uitgaf. Niettemin deed hij niets om de wereldwijde verspreiding van die zogezegde catechismus tegen te houden. Door de schuld van de Opperherder zelf werd het onderrecht van het geloof in heel de Kerk onherstelbare schade toegebracht.

Een ander schandaal was het opgeven van hun roeping door duizenden priesters en religieuzen, nadat de paus op 2 februari 1964 een commissie *ad hoc* had opgericht en had laten weten dat hij de geloften zou annuleren van iedereen die er hem om vroeg. Hij aanvaardde dus dat geestelijken ontslagen werden van hun geloften om de dag daarop in de Kerk vóór God te kunnen huwen, met zijn zegen van verstoten maar tevreden Bruidegom! Hij legde God op zichzelf terug te trekken ten voordele van de liefde voor een schepsel en maakte zichzelf zo tot de grootste verleider van zijn priesters en de machtige medeplichtige van het vlees... terwijl de plicht van de ware naastenliefde van hem vereiste dat hij "neen" zou zeggen, verdriet doen, tegenspreken en de kuisheid opleggen.

« *Zoals in alle perioden van decadentie is de teloorgang van de moraal in de Kerk het gevolg van het huwelijk van de priesters. Maar voor de eerste keer in de geschiedenis gebeurt dat met de instemming, de medeplichtigheid en de medewerking van de Plaatsvervanger van Christus.* » De zedenschandalen die vandaag aan het licht komen in de schoot van de Kerk, laten toe de omvang te meten van de dramatische beslissing om het priestercelibaat op de helling te zetten. De persoonlijke verantwoordelijkheid van Paulus VI is verpletterend.

Niet alleen heeft paus Montini toegelaten dat alle mogelijke dwalingen de Kerk profaneerden, hij heeft zich tegelijkertijd schuldig gemaakt aan een opstand tegen de Kerk, door haar verleden te belasteren en door het misprijzen voor haar eeuwenoud patrimonium te onderwijzen. De hervorming van de liturgie was daarvan een pijnlijke illustratie: hij maakte misbruik van het Concilie en van de gehoorzaamheid die hem verschuldigd was om die hervorming op te leggen. Zij bleek het voornaamste werktuig te zijn in de vermindering van het kerkelijk Leergezag, door het overhoop halen van de riten van de sacramenten en het in vraag stellen van het offerkarakter van de Mis.

ECCLESIAM SUAM van 6 augustus 1964 werd voorgesteld als een encycliek « *zonder plechtig en leerstellig karakter, die geen welbepaald onderricht van morele of sociale aard wil voorstellen.* » Paulus VI stelde zo een nieuwe relatie in tussen de Kerk en de wereld: de Kerk wil geen op gezag gebaseerd onderricht meer verstrekken, ze wil enkel « een gesprek voeren » en bij elke gelegenheid de dialoog propageren. Maar tegelijkertijd maakte de paus aanspraak op verlichting door de H. Geest; op die manier koppelde hij als eerste Opperherder in de geschiedenis aan zijn persoonlijk leergezag vol nieuwlichterijen « *een niet-canonieke en zogezegd goddelijke onfeilbaarheid, die niet autoritair was, maar veeleer een vorm van verleiding zonder verdere verplichting.* »

Zo veegde Paulus VI het traditioneel Leergezag van de tafel opdat de Kerk zich zou laten aanvaarden als de dienaar van de wereld, waarover Satan nochtans heerst. De paus beeldde zich in dat alle mensen in de grond goed zijn en de roeping hebben om zich te verenigen, omdat ze zogezegd begeesterd worden door een oprecht verlangen naar vriendschap, vrede en gerechtigheid. De taak van de Kerk? Aan de wereld een "supplement" van geloof en liefde schenken. « *En dat zonder op welke wijze dan ook het gerechtvaardigd seculier karakter van de aardse Stad te beledigen; enkel door een stille osmose op basis van voorbeeld en geestelijke deugd* » (pauzelelijk sermoeen van 17 juni 1965). In werkelijkheid betekende dit dat de Opperherder de opdracht verraadde die Christus hem had toevertrouwd en die de paus verplichtte de nieuwe, ideale, geseculariseerde Stad niet te versterken, maar te vervloeken als een constructie die de Heer uitdaagt.

Het gevolg van die visie was de devaluatie van de dogma's, van de geboden van God die beschouwd werden als hinderpalen voor de universele broederschap en van de sacramenten, nutteloos voor de bouwswerf van de nieuwe wereld. Het eindpunt was de vernietiging van heel onze godsdienst, die geroepen werd om te verbroederen met alle andere religies in een louter aards werk, dat voor hen allemaal de nieuwe en gemeenschappelijke reden van bestaan is. De katholieke Kerk als instelling stortte in: van de christenen werd verwacht dat zij hun eigenheid zouden verloochenen en, zonder het terdege te beseffen, de weg van de geloofsafval zouden inslaan, een weg die de paus zelf geopend had in naam van een christelijk humanisme dat atheïstisch geworden was.

De katholieke godsdienst werd zo een opinie te midden van andere opinies en hield op de leefwereld van de mensen te sturen. « *Het objectief karakter ervan stompt af. Hel, hemel? Genade van God of vervloeking? Vroomheid, goddeloosheid? Het verliest allemaal zijn betekenis* », stelde abbé de Nantes vast. « *Wat dan echter groeit, is de hoogmoed van de mens, die door U, Heilige Vader, in de dialoog opgeroepen wordt om rechter te worden in de goddelijke zaken. Het christelijk universum is gekanteld op de dag waarop U de dialoog hebt uitgeroepen tot de enige wettige methode van het nieuwe apostolaat: in plaats dat God de mens oordeelt, is het nu de mens die gevraagd wordt God te oordelen.* »

HET UITROEPEN VAN DE EREDIENST VAN DE MENS

De intieme drijfveer van Paulus VI was zijn mateloze liefde voor *elke* mens, wie hij ook is, een liefde die haar voorwerp vereert en Waarheid en Wet naast zich neerlegt: « *Liefde, liefde voor alle mensen van vandaag, wie zij ook zijn, liefde voor iedereen!* » (pauselijke toespraak van 14 september 1965).

Die onvoorwaardelijke liefde, die niet meer afhangt van de liefde tot God en niet meer door Hem geregeld wordt, leidt tot de idealisering en aanbidding van haar voorwerp en brengt de paus tot het meest extravagante geloof in de mens: « *Wij hebben vertrouwen in de mens, wij geloven in de kern van goedheid in elk hart, wij kennen de motieven van rechtvaardigheid, waarheid, hernieuwing, vooruitgang die aan de basis liggen van zoveel mooie initiatieven, zoveel contestatie en, jammer genoeg, ook soms zoveel geweld* » (verklaring van 2 december 1970 in Sydney).

Dit geloof in de mens is niets anders dan de eredienst van de Mens die de H. Vader openlijk durfde afkondigen in de conciliaire aula op 7 december 1965:

« *De Kerk van het Concilie heeft zich inderdaad veel beziggehouden met de mens, met de mens zoals hij werkelijk in onze tijd verschijnt, de levende mens, de mens die volledig met zichzelf*

bezig is, de mens die van zichzelf niet alleen het middelpunt maakt van alles wat hem interesseert, maar die zich durft uitroepen tot beginsel en laatste reden van elke realiteit. Het seculier en profaan humanisme is tenslotte verschenen in zijn verschrikkelijke gedaante en heeft in zekere zin het Concilie uitgedaagd. De religie van God die mens geworden is, kwam oog in oog te staan met de religie (want het is er een) van de mens die zichzelf tot God maakt.

« *Wat is er gebeurd? Kwam het tot een botsing, een gevecht, een banvloek? Dat had kunnen gebeuren, maar het is niet gebeurd. De oude geschiedenis van de Samaritaan is het model geweest voor de spiritualiteit van het Concilie. Een grenzeloze sympathie heeft haar helemaal overrompeld. De ontdekking van de menselijke noden – en ze zijn des te groter naarmate de zoon van de aarde [sic!] zichzelf groter maakt – heeft de aandacht van deze vergadering opgeslorpt.*

« *Jullie, moderne humanisten, die de transcendentie van de hogere zaken afwijzen, erken tenminste deze verdienste van het Concilie en erken ons nieuw humanisme: ook wij, wij meer dan wie ook, koesteren de eredienst van de Mens.* »

Onze vader gaf volgend commentaar: « *In tegenspraak met de aanmaningen tot voorzichtigheid en het onfeilbaar onderricht van al uw voorgangers wilt u, in uw apostolische "goedheid", de Samaritaan uit het Evangelie zijn die zich liefdevol neerbuigt over elke mens, zijn broeder... En dat gevoel van mateloze liefde brengt u ertoe u te verzoenen met de Goliath van de moderne wereld, neer te knielen voor de Vijand van God die u uitdaagt en u haat. In plaats van moed te scheppen en, zoals David, de strijd aan te binden met de Tegenstander, verklaart u hem uw liefde, u vleit hem en u wil zich in zijn dienst stellen! Uw "naastenliefde" verwordt tot cultus en dienst van de Vijand van God en om hem te behagen gaat u zover met hem te rivaliseren in zijn dwaling en zelfs in zijn godslastering.* »

Paulus VI had er geen behoefte aan het *Aanklachtenboek* te lezen. Hij kende de beschuldigingen die abbé de Nantes tegen hem inbracht dankzij het proces van 1968, toen de rechters tegen zijn aanklager geen enkele leerstellige dwaling konden weerhouden. Om zijn theorieën niet te moeten herroepen en met minachting voor de plichten van zijn ambt trachtte de paus het onderzoek van de beschuldigingen te verhinderen. Zijn enige antwoord was de ontplooiing van verschillende dichte rijen gewapende *carabinieri* en agenten in burger vóór de Bronzen Poort om onze vader de pas af te snijden...

Hoe dan ook, de *LIBER ACCUSATIONIS* op zich volstaat om de heiligverklaring ongedaan te maken van de man die sinds 14 oktober 2018 onze altaren profaneert!

broeder Bruno van Jezus-Maria

DE AFFAIRE DREYFUS

De bekende regisseur Roman Polanski verfilmde onlangs het boek « *AN OFFICER AND A SPY* » van de Britse romanschrijver Robert Harris, over de beruchte affaire Dreyfus die op het eind van de 19de eeuw zoveel opschudding veroorzaakte in Frankrijk. De Frans-Italiaanse film ging onder de titel « *J'ACCUSE* » in première op 30 augustus 2019 op het filmfestival van Venetië en werd in november bij ons in de bioscoop uitgebracht. Maar de historische waarheid vertellen Harris en Polanski niet, integendeel ! In dit artikel proberen we om dat wél te doen.

DE affaire die Frankrijk in tweeën spleet, draaide rond de joods-Franse artillerieofficier Alfred Dreyfus (1859-1935). Die was in die tijd als stagiair verbonden aan de generale staf van het leger. We schrijven 1894 : Frankrijk, dat in de oorlog van 1870 de Elzas is kwijtgeraakt aan de Pruisen, is op zijn hoede voor de oorlogsplannen van het Duitse rijk en moderniseert zijn leger.

DE FEITEN

Een zekere Madame Bastian, die als poetsvrouw actief is op de Duitse ambassade in Parijs maar in werkelijkheid voor de Franse contraspionage werkt, bezorgt regelmatig belangrijke vondsten in de papiermanden op de Duitse kantoren aan de Franse militaire inlichtingendienst. Zo duikt op een dag een half verscheurde anonieme brief van een spion op, gericht aan de Duitse militaire attaché Von Schwartzkoppen. De tekst van wat bekend zal worden als het *borderel* luidt als volgt :

« Zonder bericht van uwentwege dat u me wenst te zien, Meneer, stuur ik u toch enkele interessante inlichtingen :

1° Een nota over de hydraulische rem van de 120 [een kanon] en de wijze waarop dit geschut werkt.

2° Een nota over de dekkingstroepen (het nieuwe plan zal er enkele wijzigingen aan aanbrengen).

3° Een nota over de aanpassing aan de artillerieformaties.

4° Een nota met betrekking tot Madagascar.

5° Het project voor een handboek over de werkwijze van de veldartillerie (14 maart 1894).

De degradatie van kapitein Alfred Dreyfus.

Dat laatste document is ontzettend moeilijk te pakken te krijgen en ik kan het slechts enkele dagen in mijn bezit hebben. Het ministerie van Oorlog heeft een welbepaald aantal exemplaren naar elk korps gestuurd en de korpsen zijn er zelf verantwoordelijk voor : elke officier die er een krijgt, moet het na de manoeuvres teruggeven. Als u er dus uit wil halen wat u interesseert en het nadien terug tot mijn beschikking laat, zal ik het wegnemen. Tenzij u wenst dat ik het in extenso laat kopiëren en de kopie naar u zend.

Ik vertrek nu op manoeuvres. »

De inlichtingendienst van de Fransen vermoedt al langer dat er een lek is op de generale staf. Het *borderel* laat geen misverstand toe : iemand verradt legerplannen aan de vijand. De minister van Oorlog, generaal Mercier, wordt op de hoogte gebracht ; hij beveelt onmiddellijk een geheim onderzoek.

Het is belangrijk te onderstrepen hoe onjuist het is te doen alsof het leger bewust op zoek is naar een spion van joodse afkomst : het Franse leger was in die tijd absoluut niet antisemitisch, integendeel zelfs. De meeste Joden in Frankrijk waren patriotten en in die zin meer dan welkom bij de strijdkrachten.

De verdenking valt op vier stagiairs die in de zomer van 1894 gepasseerd zijn op verschillende secties van de generale staf, omdat de verwijzingen in het *borderel* betrekking hebben op afzonderlijke bureaus. In het vizier komt al snel Alfred Dreyfus, artillerist van opleiding : het *borderel* gaat over geschut en vuurkracht. De kapitein wordt ondervraagd

en men laat hem een gedicteerde tekst schrijven waarin een passage uit het borderel voorkomt ; Dreyfus begint te beven, zegt dat hij het koud heeft...

Men vergelijkt zijn handschrift met dat op het borderel. Sommige grafologen zien een treffende gelijkenis, andere ontkennen dat. Uiteindelijk is het Alphonse Bertillon, de befaamde uitvinder van de gerechtelijke antropometrie (het opmeten van lichamelijke kenmerken om iemands identiteit te bepalen), die bewijst dat Dreyfus zijn eigen handschrift opzettelijk vervalst heeft. Hij deed dat om, als hij ooit betrapt zou worden, te kunnen zeggen dat hij het slachtoffer is van manipulatie. Men vindt trouwens het model van de tekst die gediend heeft om de vervalsing te realiseren terug in zijn woning.

In de kerstdagen van 1894 vindt het proces van Dreyfus plaats voor de krijgsraad, achter gesloten deuren. Het zorgvuldig uitgevoerd onderzoek door de militaire inlichtingendienst wijst uit dat overal waar Dreyfus langsgekomen is, en op de precieze momenten dat hij langskwam, er lekken zijn.

Alleen de rechters krijgen inzage in een geheim dossier waarin onder meer een brief steekt, ook onderschept door Madame Bastian, van Schwartzkoppen aan de Italiaanse attaché Panizzardi, een goede vriend van hem ; in die brief heeft de Duitser het over « *die smeerlap van een D...* » (voor een spion heeft uiteindelijk iedereen minachting). De voorstanders van de artillerieofficier zullen later tekeer gaan tegen het geheime karakter van dat dossier, maar de minister van Oorlog wist wat hij deed : de activiteit van Madame Bastian mocht absoluut niet onthuld worden en de veiligheid van Frankrijk stond op het spel.

Op 22 december valt het unanieme verdict : Dreyfus wordt wegens hoogverraad veroordeeld tot militaire degradatie en levenslange ballingschap op het Duivelseiland voor de kust van Frans-Guyana. De rechtbank verwerpt het beroep in kortgeding en op 5 januari 1895 volgt de degradatie op de binnenkoer van de Parijse *École Militaire*. Op weg daar naartoe heeft Dreyfus in een emotionele bui zijn schuld toegegeven aan kapitein Lebrun-Renault, terwijl bovendien een andere officier hem hoort.

Een boot voert de spion naar Cayenne. De daaropvolgende weken en maanden levert het onderzoek van de papiermanden door Madame Bastian niets meer op : een bijkomend bewijs voor de schuld van Dreyfus.

HET GESTOOK BEGINT

Alle feiten die hierboven beknopt beschreven zijn, staan in een boek dat gepubliceerd werd in 1909 door een zekere Henri Dutrait-Crozon, pseudoniem voor de Franse kolonels Larpent en Delebecque : « *PRÉCIS DE L'AFFAIRE DREYFUS* » (800 blz.). Abbé de Nantes is er duidelijk over : « *Dit boek is nooit verouderd geraakt. Iedereen heeft er uit geput voor zijn eigen studies en ik kan zeggen dat alles wat er later over de zaak geschreven is – en ik heb er véél over gelezen – aan dit werk schatplichtig is. Als*

er in de latere boeken iets staat dat zeker waar is, dan komt het uit Dutrait-Crozon » (conferentie over *L'affaire Dreyfus, clef du 20e siècle*).

Maar een zaak die glashelder was en die met de veroordeling van de spion had moeten geklasseerd zijn, werd opzettelijk weer voor het voetlicht gebracht om twijfel te zaaien en om het leger in diskrediet te brengen. « *Absoluut iedereen zit tot op vandaag gevangen in de strikken die de “Dreyfusards” opzettelijk gespannen hebben om de waarheid te verdoezelen* » (abbé de Nantes, *ibid.*).

Wat is er gebeurd ?

De familie van Dreyfus slikt de uitkomst van het proces niet. Zij is het die het eerst de term *antisemitisme* gebruikt, met de bedoeling aanhangers te winnen voor haar zaak. En dat lukt, vooral dankzij de invloed en de contacten van Mathieu, de broer van Alfred, een rijke industrieel : politici, journalisten en zelfs officieren gaan mee in het verhaal dat de legertop een joodse zondebok zou gezocht hebben en dat het proces een aanfluiting van de waarheid was.

Uiteraard kan de campagne maar echt van de grond komen als men de zgz. “ware” spion kan ontmaskeren. En dus wordt een hele *mise-en-scène* georganiseerd. Alphonse Bertillon, de geleerde die bewezen heeft dat Dreyfus zijn eigen geschrift vervalste, had ervoor gewaarschuwd : « *Sinds mijn getuigenis voor de krijgsraad ben ik achtervolgd geweest door de bedreigingen en de haat van de vrienden van Dreyfus. U zal zien dat er binnen de drie jaar iemand zal gevonden worden om de daad van Dreyfus op zich te nemen en zich in de plaats te stellen van de gedeporteerde...* »

De *Dreyfusards*, zoals ze vanaf die tijd genoemd worden, weten wat ze moeten doen : 1° de reputatie van Bertillon kapot maken, de man die alles begrepen en voorzien heeft ; 2° een of andere officier vinden die voldoende corrupt is en veel schulden heeft om hem te vermommen als verrader en de plaats van Dreyfus te laten innemen ; 3° die persoon de tijd geven om van handschrift te veranderen zodat hij kan doorgaan voor de schrijver van het borderel.

Eerst en vooral moet men kunnen rekenen op een medestander binnen de militaire inlichtingendienst. Dat wordt luitenant-kolonel Picquart, pas benoemd aan het hoofd van de dienst. Die blijkt van de ene dag op de andere geobsedeerd door de Affaire, waaraan hij al zijn tijd besteedt in een zoektocht naar iemand die Dreyfus als spion kan vervangen.

HET MANOEUVRE MET ESTERHAZY

Ook de familie Dreyfus is ondertussen naarstig op zoek. Zij vindt de geschikte persoon : Ferdinand Esterhazy, een berooide officier die al vele jaren leeft van financiële bijdragen die de bank van de Rothschilds hem toeschuift. Picquart wordt op de hoogte gebracht en fabriceert een vals “bewijs” om de verdenking op Esterhazy te kunnen doen vallen.

Maar de legerleiding doorziet zijn spel : « *De basis van zijn bouwsel tegen Esterhazy is een stuk zonder authenticiteit dat nergens op lijkt en waarvan ik liever niet wil geloven dat het speciaal voor de behoeften*

van een bepaalde zaak vervaardigd werd » (generaal De Pellieux in 1897). De overste van Picquart, generaal Gonse, verklaart van zijn kant : « Picquart wou niets met mij communiceren, hij gaf zomaar het geld van de dienst uit om onderzoek naar Esterhazy te laten doen. Ik kon zijn passie niet verklaren, want in het dossier dat hij me voorlegde stond niets dat zijn voorstelling van zaken kon rechtvaardigen. [...] Hoe dan ook, Picquart was de ziel van heel de zaak. Hij is de aanstoker geweest van de campagne tegen het leger. »

Die campagne wordt kracht bijgezet door Mathieu Dreyfus, die de joodse anarchist en publicist Bernard Lazare mobiliseert. Die laat in Brussel een boekje verschijnen met de titel : « *L’Affaire Dreyfus. Une erreur judiciaire* » (1896). Het gaat erom het leger, dat al de hele tijd recht in zijn schoenen staat, te bekladden als een haard van antisemitisme.

In november 1897 schrijft Mathieu Dreyfus een brief naar de minister van Oorlog waarin hij Esterhazy ervan beschuldigt de spion te zijn die het borderel geschreven heeft. Picquart heeft namelijk “ontdekt” dat het handschrift van Esterhazy helemaal lijkt op dat van het fameuze bewijsstuk ! Zij gaan uiteraard niet in op het wel heel vreemde feit dat het handschrift van Dreyfus dus blijkbaar op een verbluffende manier overeenstemt met dat van Esterhazy... Hoe kan dat ? Heel simpel : Esterhazy is betaald om zolang te oefenen tot hij het handschrift van de banneling op Duivelseiland kan nabootsen.

Maar het belangrijkste is dat Esterhazy in 1894 nooit toegang had tot welke geheimen ook van het Franse leger. Hij heeft in die periode simpelweg niet gewerkt op de generale staf, op geen enkel moment ! Wanneer hij dan in januari 1898 voor een militaire rechtbank gebracht wordt, kan die niet anders dan hem vrijspreken. Hij neemt de wijk naar Engeland, dat hij nooit meer zal verlaten en waar hij zal overlijden. Hij heeft zijn rol gespeeld : twijfel zaaien over de schuld van Dreyfus, de echte spion.

De *Dreyfusards* van hun kant schreeuwen moord en brand. Het leger is volgens hen zo antisemitisch dat ze liever een joodse kapitein op het Duivelseiland gevangen houden dan de echte spion zijn verdiende loon te geven !

DE AFFAIRE EXPLODEERT

De schrijver Emile Zola gooit daarop het volle gewicht van zijn bekendheid in de schaal en laat op 13 januari 1898 op de voorpagina van het linkse dagblad *L’Aurore* het beruchte artikel « *J’ACCUSE* » publiceren, een open brief aan de Franse president. Hij noemt daarin de minister van Oorlog en verschillende generaals bij naam en beschuldigt hen ervan een onschuldige veroordeeld en de ware schuldige vrijgesproken te hebben.

Het artikel slaat in als een bom. Zola wordt beschuldigd van laster en gedagvaard voor een burgerlijke rechtbank – wat precies de bedoeling van de clan-Dreyfus was om de zaak weg te halen bij het leger en vanaf nu onafgebroken in de actualiteit te houden. Iedereen in Frankrijk windt zich op, kiest partij voor of tegen Dreyfus – en dus voor of te-

gen de legerleiding. De affaire wordt dé Affaire, die gedurende jaren het land zal verzieken en verdelen in twee onverzoenlijke kampen.

Om zich van hun overwinning te verzekeren hebben de *Dreyfusards* een tijd tevoren een werkelijk duivels plan bedacht. Abbé de Nantes legt uit :

« In het kamp van Dreyfus is alles vals, door en door vals, zoals vastgesteld en bewezen in een waterval van processen : Dreyfus, Esterhazy, Zola. Als men niet snel een overtuigend “nieuw feit” vindt, riskeert men dat de publieke opinie terug de kant gaat kiezen van het Leger, de Gerechtigheid, Frankrijk. Wat te doen ? »

« Het manoeuvre dat zij bedenken is compleet schandelijk, maar wel zeer efficiënt om de opinie te beïnvloeden. Vermits onze bewijzen allemaal vervalsingen zijn, zo redeneren zij, volstaat het dat wij in het andere kamp, in het leger, op de inlichtingendienst, óók een vervalsing droppen. Laten we een vals document opstellen dat Dreyfus aanklaagt en Esterhazy vrijpleit en dat als een tijdbom in het geheim dossier steken. Wanneer het leger dan op een dag met dat document gaat zwaaien om ons te neutraliseren, zal de bom in hun gezicht ontploffen... »

Kolonel Henry, een gewetensvol staflid op de inlichtingendienst, zal in de val trappen. Op een dag in 1896 – dus twee jaar vóór de publicatie van Zola’s open brief – nodigt niemand minder dan Esterhazy deze kolonel Henry in het geheim uit. Hij toont hem een brief die zogezegd geschreven is door Panizardi (de Italiaanse attaché over wie we hierboven al spraken) aan Von Schwartzkoppen en waarin de naam van de joodse kapitein voluit wordt genoemd. Het stuk is het werk van een professionele vervalsers, zegt Esterhazy, en kan helpen om een herziening van het proces te voorkomen : het volstaat die brief te tonen om de clan-Dreyfus het zwijgen op te leggen.

Henry heeft al enige tijd het vuile spel door van zijn baas Picquart en is bang dat zijn trouwe medewerkster op de Duitse ambassade, Madame Bastian, daardoor vroeg of laat ontmaskerd zal worden. Hij beseft ook wat een ramp het voor het leger en zijn vaderland zou zijn als de vrienden van Dreyfus kunnen afdwingen dat de inlichtingendienst zijn geheimen openbaar moet maken. Zonder nog te aarzelen steekt hij het « *bevrijdend document* » dat hij gekregen heeft in het geheim dossier van Dreyfus. Daar blijft de tijdbom tikken tot in de lente van 1898...

« LE FAUX HENRY »

In juni 1898 wordt de ambitieuze Godefroy Cavaignac de nieuwe minister van Oorlog. Hij is een overtuigde *anti-Dreyfusard*, zeker nadat hij gesproken heeft met kapitein Lebrun-Renault, de man aan wie Dreyfus vier jaar tevoren zijn schuld bekend had onderweg naar de plaats van zijn degradatie. Cavaignac wil niet horen van een herziening van het proces, maar begaat een grote onvoorzichtigheid : om zijn overtuiging kracht bij te zetten leest hij in de Kamer van Volksvertegenwoordigers de brief van de Italiaanse attaché voor die hij in het geheim dossier gevonden heeft.

Al vlug echter stellen de specialisten van de inlichtingendienst vast dat deze brief een vervalsing is... Cavaignac is in alle staten : zijn carrière staat op het spel ! Er volgt een intern onderzoek en men komt uit bij kolonel Henry, die toegeeft dat hij het vervalste document – het zal de geschiedenis ingaan als « *le faux Henry* » – inderdaad aan het dossier toegevoegd heeft. « *Ik heb het gedaan om er meer gewicht aan te geven... Ik wou de rust in de geesten doen terugkeren... Ik heb het gedaan in het belang van mijn land. Het was verkeerd...* » (verslag van de ondervraging op 30 augustus 1898).

Cavaignac laat Henry in de gevangenis opsluiten. Diezelfde avond dineert de minister met de premier en alle leden van de regering. Hij maakt het bedrog en de arrestatie van Henry bekend en stelt voor om ingrijpende maatregelen te nemen : de vervanging van heel de legertop en de herziening van het proces-Dreyfus. De pers dient onmiddellijk ingelicht te worden. Alle schuld zal op de arme kolonel worden geladen, die weliswaar uiterst naïef geweest is, maar die enkel en alleen uit vaderlandsliefde gehandeld heeft.

Op 31 augustus vindt men het lijk van kolonel Henry in zijn cel : zijn keel is overgesneden met het scheermes dat hij bij zich had. Zelfmoord... of moord ? Want Henry heeft niet gezegd van wie hij de vervalste brief gekregen had, maar was dat allicht wel zinnens.

Bij de publieke opinie bereiken de *Dreyfusards* precies wat zij beoogden. Velen geloven het leger niet meer en kiezen partij voor Alfred Dreyfus, want « *le faux Henry* » wekt de indruk dat *alle* elementen in het geheim dossier vervalst zijn. Men ziet over het hoofd dat de getruqueerde brief gefabriceerd werd in 1896, twee jaar *na* het proces van Dreyfus, en dus niet meegespeeld heeft in de veroordeling. Maar de passies zijn te hoog opgelaaid.

Toch zijn er nog Fransen die het hoofd koel houden. Het *Comité d'action française*, waarvan Charles Maurras het voortouw neemt, verdedigt het leger en klaagt de *Dreyfusards* aan als ondermijners van de staat aan de vooravond van mogelijk een groot militair conflict met Duitsland. Maurras neemt het ook op voor Henry : « *een strijder die ten val gekomen is door zijn toewijding in het gevecht tegen schurken* ».

HET PROCES VAN RENNES

De linkse politici van de Derde Republiek die nu aan de macht komen – socialisten, republikeinen en radicalen, onderling verbonden door hun lidmaatschap van de Loge – kiezen de kant van Dreyfus ; na het Panamaschandaal, dat hen ontmaskerde als onbetrouwbare geldgraaiers, zien ze er de ideale kans in om zich te profileren als verdedigers van het Recht en de Waarheid.

Onder druk van de *Dreyfusards* verbreekt het Hof van Cassatie op 3 juni 1899 het vonnis van 1894. De zaak wordt doorverwezen naar een nieuwe krijgsraad die zal doorgaan in Rennes.

De verdedigers van de onschuld van Dreyfus kraaien victorie, want ze zijn ervan overtuigd dat hun “martelaar” zal vrijgesproken worden. President

Loubet, vrijmetselaar en *Dreyfusard*, verklaart plechtig : « *Heel Frankrijk moet zich neerleggen bij de uitspraak van Rennes, want geen enkele maatschappij kan blijven bestaan die de beslissingen van het gerecht naast zich neerlegt.* » In de pers en later op het proces herhaalt generaal Mercier, de voormalige minister van Oorlog, voortdurend dezelfde woorden : « *Dreyfus is op regelmatige wijze en met recht en reden veroordeeld.* »

Zelden kreeg een proces zoveel media-aandacht. Bij de opening ervan lijkt de Bretoense hoofdplaats wel een belegerde stad.

Op 9 september volgt de uitspraak : Dreyfus wordt opnieuw schuldig bevonden aan verraad, maar « met verzachtende omstandigheden » ; hij wordt veroordeeld tot tien jaar opsluiting. Het vonnis betekent dat de naakte *feiten* in het dossier nog altijd in dezelfde richting wijzen, ondanks de afleidingsmanoeuvres, de bedrieglijke pistes en de vervalsingen waarvan de zaak ondertussen bol staat. Hebben de rechters met die « verzachtende omstandigheden » iets willen doen om het klimaat van burgeroorlog in Frankrijk te ontzenuwen ? Het is mogelijk.

Grote desillusie bij de *Dreyfusards*. President Loubet heeft zichzelf klem gezet met zijn (overigens terechte !) publieke uitspraak. Hij vraagt aan zijn ministers wat hij moet doen. Een van hen zegt exact waar het nu op staat : « *Wat u ook doet, aan de ene kant staat heel het leger, de grote meerderheid van de Fransen [“le pays réel”] en alle agitators [de Action française] en aan de andere kant de regering [“le pays légal”], de Dreyfusards en het buitenland [lees : Duitsland].* »

In de grootste minachting voor het vonnis van Rennes besluit Loubet om gratie te verlenen. Alfred Dreyfus wordt vrijgelaten op 21 september 1899. In 1906 wordt hij volledig vrijgesproken van schuld. Hij wordt bevorderd tot majoor, terwijl zijn grote verdiger Picquart benoemd wordt tot generaal en zelfs minister van Oorlog onder Clemenceau ! Ondanks de woedende protesten van alle vertegenwoordigers van « *le pays réel* » zijn het hun tegenstrevers die tenslotte over de hele lijn winnen, want zij kunnen rekenen op de volledige steun van de “ware republikeinen” en de vrijmetselarij die de politieke lakens uitdelen. Het leger wordt gezuiverd van al wie bekend staat als “reactionair” of *anti-Dreyfusard*. Officiëren die banden hebben met de Loge worden bevorderd tot de hoogste posten. En zo zal Frankrijk de Eerste Wereldoorlog ingaan met een pak onbekwame generaals en geleid door politici voor wie de antiklerikale agenda belangrijker is dan het nationaal belang...

* * *

Alle moderne literatuur over het onderwerp neemt zonder uitzondering de versie van de *Dreyfusards* over. Zo doet ook de film : Dreyfus is onschuldig, Esterhazy is de ware spion, Picquart is de held die het recht heeft doen zegevieren. De historische waarheid wordt daarmee voor de zoveelste keer de nek omgewrongen.

redactie KCR

BELGIË EN ZIJN KOLONIE

DE TWEEDE WERELDOORLOG

EN HET TIENJARENPLAN

Nog maar pas had Belgisch-Congo in de jaren 1920 en 1930 een enorme ontwikkeling door- gemaakt of een nieuwe oorlog dreigde alles teniet te doen. De kolonie zette zich schrap en bleef in Belgische handen door zich volledig ten dienste te stellen van de Geallieerden, maar betaalde daar een aanzienlijke prijs voor. Een Tienjarenplan moest soelaas bieden.

Op 10 mei 1940 viel het Duitse leger het neutrale België opnieuw binnen. Anders dan in de Eerste Wereldoorlog was er nu he- lemaal geen houden aan: de Duitse pletwals rolde over ons land en de tanks van Hitler stonden tien dagen later al in Abbeville, aan de monding van de Somme.

Na een veldtocht van amper achttien da- gen stond het Belgische leger samen met mil- joenen vluchtelingen met de rug tegen de zee aan, samengedrukt op een klein oppervlak, uitgeput en zonder reserves. Verder weer- stand bieden dreigde enkel tot grote verliezen te leiden, ook bij de burgerbevolking. Koning Leopold III, opperbevelhebber van het leger, capituleerde op 28 mei. België werd door de Duitsers bezet. De koning bleef in het land om het lot van de krijgsgevangen soldaten en de bevolking te delen, terwijl de rege- ring-Pierlot al op 25 mei naar Frankrijk gevlucht was.

WAT MET BELGISCH-CONGO ?

Na zijn gevangenneming bleef Leopold III vast- houden aan de neutraliteitspolitiek. Maar: « *Door de brutale aanval van mei 1940 was Duitsland onze vijand geworden. Onze overgave had geen einde gemaakt aan de staat van oorlog* » (Leopold III, *Kroongetuige*, 2001, p. 74). Anders dan in Frankrijk, waar maarschalk Pétain met Hitler een wapenstil- stand zou sluiten, was van dat laatste in ons land geen sprake: hier ging het enkel om capitulatie van het leger. Die gedachtegang leidde de vorst ertoe in te zetten op verdere militaire samenwerking met Groot-Brittannië, in de praktijk onze bondgenoot; maar uiteraard moest alles achter de schermen gebeuren.

De vraag was wat het lot van onze aan grond- stoffen zo rijke kolonie zou zijn. Albert De Vleesch- auwer, een katholiek politicus die minister van Koloniën was, bevond zich eind mei in Bordeaux. Daar werd hij door de voltallige kabinetsraad op 18 juni 1940 benoemd tot administrateur-generaal van Belgisch-Congo en de mandaatgebieden Ruanda en Urundi, waardoor hij over de volledige wetgevende en uitvoerende macht in de kolonie beschikte.

De minister was vast van plan om zijn bevoegd- heden maximaal te benutten. Van Bordeaux vloog hij meteen naar Lissabon, waar hij vrij kon opereren dankzij de wijsheid van Salazar om Portugal uit de

De Congolese Weermacht of *Force publique* leverde ook in WO II knappe militaire prestaties. Het is te danken aan haar beroepsernst dat tussen 1945 en 1959 in de kolonie de orde gehandhaafd bleef en er een opmerkelijke rust heerste.

oorlog te houden. Vanuit de Portugese hoofdstad stuurde hij een telegram naar de gouverneur-gene- raal van Congo, Pierre Ryckmans, om aan te kondi- gen dat een gemachtigd lid van de regering buiten Duits bereik was en dat de oorlog werd voortgezet. Op vraag van de Belgische ambassadeur in Lon- den vertrok De Vleeschauwer al op 8 juli naar de Britse hoofdstad. Hij ontmoette er de minister van Buitenlandse Zaken Lord Halifax en premier Winston Churchill en verzekerde hen van de onvoorwaardelij- ke steun van Belgisch-Congo.

Had De Vleeschauwer voor die stappen en die verreikende toezegging het akkoord van Leopold III? Veel historici ontkennen dat en loven enkel de Belgische regering in ballingschap, met Hubert Pier- lot en Paul-Henri Spaak als grote tenoren, voor de Congopolitiek van de minister. Het staat echter als een paal boven water dat Albert De Vleeschauwer een vertrouwensman van de koning was. Leopold III schrijft: « *De minister der Koloniën is mij altijd trouw gebleven. In Brussel hadden we een vertrou- wensrelatie. Toen hij in mei 1938 minister werd, leg- de hij de eed in mijn handen af. Na die plechtigheid deelde hij me mee dat hij helemaal niet op die taak voorbereid was en dat hij mij zou raadplegen telkens wanneer het nodig was* » (op. cit., pp. 83-84). Later, tijdens de koningskwestie, zou De Vleeschauwer de koning vurig blijven verdedigen en was hij een van de voormannen van de Leopoldistische beweging. Tegen zijn overtuiging in moest hij uiteindelijk in-

stemmen met de troonsafstand van de vorst ten voordele van kroonprins Boudewijn.

Het lijkt daarom hoogst twijfelachtig dat de koloniale politiek van de minister niet stilzwijgend gedekt zou geweest zijn door Leopold III. Maar net als bij zijn vader, koning Albert, kwam het belang van België voor hem altijd op de eerste plaats. De koning-ridder was in de Grote Oorlog voortdurend op zijn hoede geweest voor een té nauwe samenwerking met de Geallieerden, omdat hun belangen niet altijd noodzakelijk samenvielen met de onze (zie de reeks artikels over België in de Grote Oorlog in HIV nrs. 70 t/m 80). Ook zijn zoon redeneert zo: « *De belangen van het vaderland kunnen toch niet zomaar samenvallen met die van Frankrijk of Groot-Brittannië* » (op. cit., p. 85). We zullen verder op zien dat zijn voorbehoud terecht was.

ONVOORWAARDELIJKE STEUN AAN DE GEALLIEERDEN

Tijdens de Wereldoorlog zou in Congo zelf een sleutelrol gespeeld worden door Pierre Ryckmans, die er sinds 1934 gouverneur-generaal was. De Antwerpenaar Ryckmans had sinds zijn jonge jaren een nauwe band met de kolonie; hij nam tussen 1915 en 1918 deel aan de strijd in Oost-Afrika, toen de Belgen met de Weermacht Ruanda en Urundi op de Duitsers veroverden, en begon daarna aan een koloniale loopbaan. In 1934 werd hij aangesteld tot voorzitter van INEAC, het Nationaal Instituut voor de studie van de landbouw in Congo, waarna kort daarop zijn benoeming tot hoofd van Belgisch-Congo volgde.

In een radiotoespraak kort na de capitulatie van 28 mei sprak hij duidelijke taal: « *Congo blijft in de oorlog! De kolonie staat geheel ten dienste van de Geallieerden en, op die manier, ten dienste van het vaderland. De vrede is niet gesloten en zal ook niet gesloten worden vooraleer het grondgebied bevrijd is. Meer nog dan gisteren moeten we met al onze krachten werken om de dag van de bevrijding te verhaasten.* »

In feite hadden De Vleeschauwer en Ryckmans weinig keus: Congo was een reusachtige schatka-

mer aan van alles en nog wat; indien de kolonie ervoor gekozen had om de oorlog aan zich te laten voorbijgaan – anders dan in 1914 was er nu geen rechtstreekse bedreiging door Duitse troepen meer – zouden de Britten niet gearzeld hebben om haar grondgebied *manu militari* te bezetten en zich van de Congolese bodemrijksdommen meester te maken. Door de belofte tot volledige samenwerking met de Geallieerden bleef onze kolonie in Belgische handen.

De uitdagingen waarvoor Belgisch-Congo stond, waren enorm. « *De buitenlandse handel van Congo was in essentie gericht op het moederland, waar de kolonie solide afzetmarkten had gevonden voor haar exportartikelen. Men mocht zich dus in een eerste tijdspanne verwachten aan een belangrijke daling van die uitvoer en de weerslag daarvan op het budgettaire evenwicht van de kolonie. De beslissing drong zich op om andere afzetmarkten te vinden* » (André-Bernard Ergo, *Congo belge. La colonie assassinée*, L'Harmattan, 2008, p. 142).

Door economisch samen te werken met Groot-Brittannië kon een eerste oplossing gevonden worden in de openstelling van de Zuid-Afrikaanse markt. Dat betekende wel dat bepaalde activiteiten op een lager pitje moesten gedraaid worden en andere in een stroomversnelling dienden te komen. De Congolese landbouw kreeg een gevoelige knauw: terwijl de uitvoer van landbouwproducten in 1939 nog 330.000 ton bedroeg, daalde dat cijfer in 1941 tot 224.000 ton. De plattelandsbevolking dreigde een zware prijs te betalen.

IN EEN STROOMVERSNELLING

« *De situatie veranderde bruusk door de intrede van Japan in de oorlog en het snelle verlies van Maleisië, Nederlands-Indië, Indochina, Thailand en Birma. Dat had tot gevolg dat de Geallieerden afgesneden werden van kostbare bronnen van bevoorrading uit het Verre Oosten: dat vertegenwoordigde 80 % van de wereldproductie aan rubber, 50 % van die aan palmolie, 45 % van die aan tin en nagenoeg de volledige productie van kinine* », het koortswevend geneesmiddel dat op grote schaal op Java werd gewonnen (Ergo, op. cit., p. 143).

Gouverneur Ryckmans begreep wat dat betekende: « *Een verpletterende verantwoordelijkheid wordt op onze schouders gelegd. Onze tegenslagen in het Verre Oosten wijzigen volledig de plaats van Afrika in het bondgenootschap en in de wereld. Het evenwicht van de bevoorrading is verbroken ten voordele van de vijand door het doorstoten van Japan; men rekent vandaag op ons om het te herstellen* » (toespraak op 10 maart 1942).

Militair-strategische overwegingen hadden nu de voorrang op de puur economische. De overheid controleerde en stuurde voortaan de productie. Voor de landbouw betekende dit bv. dat de teelt van katoen van ondergeschikt belang was, terwijl veel meer moest ingezet worden op rijst en vooral rubber, waarvan de export steeg van 1480 ton in 1941 tot zo maar eventjes 9083 ton in 1943. Ironie van de geschiedenis: om aan de grote vraag naar

Minister van Koloniën
ALBERT DE VLEESCHAUWER
voerde een doortastend beleid met de stilzwijgende steun van koning Leopold III.

Gouverneur-generaal
PIERRE RYCKMANS
zette de kolonie aan het werk om de Geallieerden de oorlog te doen winnen.

rubber van de Britten te voldoen, was de overheid verplicht om opnieuw de inzameling van wilde rubber te decreteren – de vermaledijde praktijk waarvoor Londen indertijd Leopold II aan de schandpaal gespijkerd had! Meer dan een kwart miljoen autochtonen werden hiervoor ingeschakeld, mensen die daardoor geen werk konden verrichten dat voor de toekomst van de kolonie zélf veel belangrijker zou geweest zijn.

Wat de metalen betreft, hebben goud en zink in de eerste oorlogsjaren de prioriteit. Maar later wordt goud minder essentieel en vindt een transfer plaats van de arbeiders werkzaam in die sector naar de sector van de tinwinning, waarvan de productie op enkele jaren tijd bijna verdubbelt. De *Union Minière du Haut Katanga* verhoogt de winning van koper met 33 % door nieuwe fabrieken te openen en het rendement van de bestaande bedrijven te vergroten. De Geallieerden, waartoe sinds december 1941 ook de VS behoren, worden door onze kolonie bevoorrad met industriële diamanten, kobalt, zink, uranium, cadmium enz. De mijn van Shinkolobwe, in Katanga, levert het uranium voor het fameuze Manhattanproject dat de Amerikaanse atoombom ontwikkelt.

IN OORLOG MET DE ITALIANEN

In Afrika vormden de As-mogendheden geen gevaar voor Belgisch-Congo. Maar de Britten zagen de Italiaanse kolonie Oost-Afrika (*Africa Orientale Italiana*), waarvan het in 1936 door de troepen van Mussolini veroverde Abessinië (Ethiopië) deel uitmaakte, als een bedreiging voor hun imperium, temeer omdat Brits-Somaliland in augustus 1940 door de Italianen veroverd was. In 1941 vroeg Churchill aan minister De Vleeschauwer om een bijdrage van de Congolese *Force publique* aan de veldtocht die Londen plande vanuit Kenia en Soedan.

De Belgische verantwoordelijken aarzelden. Ook al waren er een kwart miljoen Italiaanse militairen op de been in Oost-Afrika, toch kon men bezwaarlijk zeggen dat die de integriteit van Congo bedreigden. Maar onze kolonie had nu eenmaal haar onvoorwaardelijke steun aan Londen toegezegd...

Zo kwam het dat er een officiële bekendmaking volgde dat België zich beschouwde als in staat van oorlog met Italië en dat er een verbindingsofficier naar het Britse hoofdkwartier in Soedan werd gestuurd om een gezamenlijke actie tegen de Italianen in Ethiopië voor te bereiden.

De *campagne van Abessinië* gaat van start op 2 februari 1941. De soldaten van de Congolese Weermacht vallen samen met twee Britse bataljons de Italiaanse post Asosa aan, die op 11 maart ingenomen wordt; de gevluchte Italianen laten op het terrein militair materiaal en levensmiddelen achter. Vervolgens krijgt ons 11de bataljon de order

om zich onverwijd in zuidelijke richting te begeven... 900 km verderop! De Belgo-Congolezen voeren die opdracht uit en veroveren samen met hun bondgenoten op 23 maart Gambela, gelegen aan de westelijke grens van Ethiopië. « *Deze twee gevechten en die lange mars eisen een zware tol van de Force publique, die nog slechts 13 tot de strijd bekwame Europeanen telt en waarvan 17 % van de zwarte troepen gehospitaliseerd moet worden* » wegens opgelopen ziekten (Ergo p. 123).

Kort daarna rukken de Britten met grote aantallen op zowel vanuit het noorden (Soedan) als vanuit het zuiden (Kenia). De Weermacht moet koste wat het kost Gambela in handen houden, waarvoor zij het onontbeerlijk acht om extra soldaten vanuit de kolonie te laten overkomen (wat de Britten slechts na lange discussies toestaan). Bovendien moeten wij contact zoeken met de vijand in de omgeving van het fort van Saio, meer naar het binnenland toe.

Bij de rivier de Bortäi komt het op 24 april tot hevige gevechten met de Italianen en lijdt de Weermacht ernstige verliezen. Maar op 8 juni voert zij een tegenoffensief uit en moet de vijand wijken. Er komen versterkingen toe en een nieuwe commandant, generaal Gillaert; de Weermacht kan nu zesduizend man opstellen, dragers inbegrepen. Deze troepen zetten na voorafgaande zware beschietingen

Naast Libië had Italië ook in de Hoorn van Afrika een grote kolonie opgericht, « *Africa Orientale Italiana* ». In 1940 voegde Mussolini daar Brits-Somaliland aan toe, dat hij veroverde kort na het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog.

de beslissende aanval in, maar de Italianen laten het niet zover komen: op 3 juli hijsen zij de witte vlag en geven zich onverwachts over. « *De Weermacht kan daarop Saïo binnentrekken. Zij neemt er 9 generaals gevangen, 370 officieren, 2574 Italiaanse militairen – onder wie talrijke zwarthemden – en een groot aantal inlandse soldaten* » (Ergo p. 127). De Belgen maken ook een heel arsenaal aan materieel buit waaronder 18 kanonnen, 4 mortieren, 200 mitrailleurs, 250 zware camions en heel wat medicamenten en levensmiddelen.

De capitulatie is van toepassing op alle Italiaanse troepen, meer dan vijftienduizend man, in een gebied dat viermaal zo groot is als België!

HET VELDHOSPITAAL VAN DE WEERMACHT

In de marge van de oorlogsverrichtingen willen we hier nog een belangrijk initiatief van de Congolese Weermacht aanstippen. In augustus 1940 vatte de koloniale overheid het plan op om een mobiele medische eenheid ter beschikking te stellen van de Geallieerden: zes geneesheren, vier medische assistenten, twee technici en 82 Congolezen, allemaal militairen. De leiding was in handen van een legerarts met de graad van kolonel.

De infrastructuur waarover de eenheid beschikte, was indrukwekkend: twee operatietenten die simultaan konden functioneren; een labo voor klinisch onderzoek; een radiografische dienst om de projectielen in de getroffen lichamen te lokaliseren; een apotheek en een dispensarium; tenten voor de hospitalisatie van dertig gewonden op bedden en tweehonderd op brancards; onderkomens voor het personeel, de keukens, het mechanisch atelier enz.; een twintigtal voertuigen.

De eenheid trok op 5 januari 1941 naar Nairobi (Kenia), waar zij meer dan vijfduizend gewonde Britse soldaten verzorgde die de troepen van Mussolini bestreden. In september van het jaar daarop sloeg het veldhospitaal zijn kamp op het eiland Madagascar op om de Britten die daar geland waren bij te staan; die inzet duurde tot mei 1943.

Het huzarenstuk was echter het verblijf van de Belgo-Congolese geneeskundigen in Birma, midden in de jungle, van november 1943 tot januari 1945. De medische eenheid, voor die operatie extra versterkt (in het totaal 323 personen en 63 voertuigen) verzorgde daar bijna tachtigduizend gewonden en zieken.

DE NASLEEP

Toen de Tweede Wereldoorlog voorbij was, bleek het aanschijn van de kolonie ingrijpend gewijzigd te zijn. Om te beginnen had Belgisch-Congo, volledig afgesneden van het moederland als het was, moeten leren voor zichzelf te zorgen en eigen initiatieven te ontwikkelen. De Belgo-Congolezen hadden daardoor een grote mate van zelfstandigheid opgebouwd en waren ermee vertrouwd geraakt op alle domeinen verantwoordelijkheid uit te oefenen. Dat zou onvermijdelijk zijn stempel drukken op de naoorlogse periode.

Een ander niet te onderschatten gevolg was van sociologische aard. Een heel groot deel van de plattelandsbevolking was ingeschakeld geweest in de mijnbouw en bleef na 1945 wonen waar het werk gevonden had: in de steden, waar zo een arbeidersproletariaat dreigde te ontstaan. Wat de zwarten die waren blijven wonen in hun dorpen in het oerwoud of op de savanne betreft, het gevaar bestond dat zij achterop zouden hinken, vooral omdat de oorlogseconomie hen vaak in een precaire toestand had gebracht.

Anderzijds kreeg een belangrijk deel van de bevolking in de steden op grote schaal toegang tot de markteconomie, wat de welstand deed toenemen. Er ontstond een klasse van zgn. *évolués*, zwarten die er een behoorlijke levensstandaard konden op nahouden en die zich in alles spiegelden aan de blanken.

Een koloniaal decreet van 12 juli 1948 voerde de *carte du mérite civique* (kaart van burgerlijke verdienste) in, « *een brevet van beschaving voorbehouden aan de Congolese elites die er zorg voor dragen hun persoonlijkheid op een harmonieuze manier te ontwikkelen, in nauw contact met de grote massa van dezelfde afkomst* ». De overheid wou met andere woorden dat de *évolués* een voorbeeldfunctie zouden vervullen voor de nog "primitieve" zwarten. Einddoel was de geleidelijke Europeanisering van heel de Congolese bevolking, stap voor stap en zonder overhaasting.

HET « FONDS VOOR HET WELZIJN VAN DE INLANDERS »

De Belgische regering was er zich in 1945 van bewust dat er zwaar in de kolonie moest geïnvesteerd worden. « *Het effect van de tweede oorlog diende gecorrigeerd te worden en men moest alle infrastructuur creëren die onmisbaar was voor de verheffing van het intellectuele en sociale niveau van de bevolking* » (Ergo p. 9).

Een eerste initiatief was de creatie, in juli 1947, van het « Fonds du Bien-Etre Indigène » (FBEI). Het werd voorzien van « *uitgebreide financiële en technische middelen om [...] te onderstrepen hoezeer wij het welzijn van de zwarte bevolking ter harte nemen, in het bijzonder van hen die in hun eigen dorp leven. Het Fonds heeft betrekking op alle verwezenlijkingen die bestemd zijn om bij te dragen tot de materiële en morele ontwikkeling van de inlandse samenleving in de dorpen van Belgisch-Congo en Ruanda-Urundi.* »

Het koninkrijk België stortte in de kas van het FBEI 100 miljoen frank. Dat bedrag werd aangevuld met de inkomsten van de koloniale loterij (2,5 miljard frank) en de terugbetaling door de Geallieerden van de oorlogsschuld die Belgisch-Congo opgelopen had (1,5 miljard frank). De intresten van beleggingen door het Fonds leverden nog eens extra kapitaal op.

De statuten van het FBEI voorzagen een grote mate van onafhankelijkheid zodat de instelling zonder al te veel administratieve rompslomp kon functioneren. Regionale verantwoordelijken, één per provincie, kregen de opdracht om alle voorstellen

Leopoldstad groeide in de jaren 1950 uit tot een grote en moderne stad, met flatgebouwen en veel groen.

van de autochtone gemeenschappen te onderzoeken met behulp van gespecialiseerde stafmedewerkers. De voorstellen moesten vervolgens van een gemotiveerd advies voorzien worden en doorgestuurd naar de raad van beheer.

In de twaalf jaar dat het Fonds bestond, droeg het bij tot de realisatie van zo'n 25.000 projecten van allerlei aard.

Veel aandacht ging uit naar de ontwikkeling van landbouwgemeenschappen, de zgn. *paysannats*, een idee van kroonprins Leopold uit 1933 waarvan de overheid in Congo een prioriteit had gemaakt. « *Het systeem hield in dat groepen van boeren en inheemse families zich met overheidshulp vestigden in een welbepaald gebied, waar ze de gronden op een systematische manier exploiteerden. De bewerking van de grond steunde op de inheemse methodes, die werden aangepast aan de nieuwe, westerse wetenschappelijke inzichten. Bijgevolg vond er een uitwisseling plaats tussen twee culturen* » (hetvirtueleland.be).

EEN AMBITIEUS TIENJARENPLAN

Om de toestand ten gronde aan te pakken werd in 1949 een ambitieus Tienjarenplan gelanceerd. De auteurs ervan voorzagen een budget van "slechts" 25 miljard Belgische frank, maar omdat de welvaart in de kolonie snel toenam, werd dit bedrag enkele jaren later verdubbeld. Een parallel plan van meer bescheiden aard (3 miljard frank) werd opgezet voor de mandaatgebieden Ruanda en Urundi.

Het voornaamste probleem waarmee men in Congo geconfronteerd werd, was de ontoereikendheid van de transport- en communicatiemiddelen. Als men wou dat de economische ontwikkeling en de sociale actie tot in alle gebieden zouden doordringen, dan was de ontsluiting van het volledige territorium een topprioriteit. Het was dan ook logisch dat de overheid hiervoor 44 % van het budget uittrok.

Het vervoer over water was dringend aan uitbreiding en verbetering toe. In de belangrijkste havens werden de aanlegkaden verlengd, het aantal laad- en loskranen werd vermenigvuldigd en men bouwde grote hangars om goederen te stockeren. Het vlottend materieel steeg van 100.000 ton in 1948 tot 320.000 ton tien jaar later. Op de rivier de Lukaga kwam een dam om het niveau van het Tanganyikameer te regulariseren.

Het spoorwegnet werd verder uitgebreid en op het drukke traject van Matadi naar Leopoldstad werd het spoor ontdubbeld. Van groot belang voor de Congolese en heel de Afrikaanse economie was de treinverbinding tussen Kabalo en Kamina (beide in Katanga), omdat zo een transcontinentale verbinding tot stand kwam tussen Portugees Angola aan de westkust en Dar-es-Salam aan de Indische oceaan.

Bij de aanvang van het Tienjarenplan beschikte de kolonie over een autowegennet van 112.000 km, gebruikt door zo'n 21.000 voertuigen. In 1955 was er 25.000 km aan wegen bijgekomen en was het autopark met 35.000 voertuigen gestegen. De overheid slaagde er zo in om zelfs de meest afgelegen streken bereikbaar te maken. Over de hele periode werden 465 bruggen gebouwd ter vervanging van de tijdrovende overzetboten.

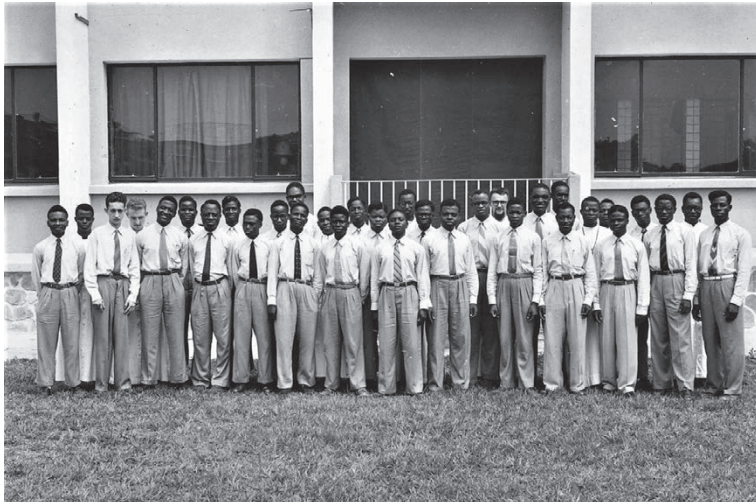
Ook in het luchtvervoer werd geïnvesteerd. Het binnenlands luchtnet totaliseerde op het eind van de jaren vijftig 33.500 km en er waren toen 36 vlieghavens in de kolonie. Leopoldstad kreeg een nieuwe luchthaven met een piste van 4700 meter, in die tijd de langste piste voor burgerluchtvaart ter wereld.

ONTWIKKELING VAN ENERGIE, LANDBOUW, VISSERIJ EN BOSBOUW

Voor de energieontwikkeling werd in het Tienjarenplan 4,7 miljard frank uitgetrokken. De productie van elektrische energie nam toe van 600 miljoen tot 2500 miljoen kWh door de aanleg van stuwdammen en reusachtige stuwmeren. De

In de jaren vijftig openden in de kolonie de eerste supermarkten hun deuren, een fenomeen dat op dat ogenblik in het moederland nog onbekend was.

De katholieke universiteit Lovanium opende haar deuren in 1954 en reikte vier jaar later haar eerste diploma's uit. Op de foto de studenten van het academisch jaar 1955-1956.

dam van Mwadingusha in Katanga bv. creëerde een meer van 45.000 hectare. Op de watervallen van de rivier de Tshopo bij Stanleystad – een van de grootste metropolen van de kolonie – werd een hydro-elektrische centrale gebouwd met een capaciteit van 12.500 kWh, in gebruik genomen in 1955.

De landbouw had de extra stimulans van 2,2 miljard broodnodig. De overheid streefde er niet alleen naar om de plaatselijke bevolking van voldoende voedingsmiddelen te voorzien, maar wou ook de inlandse productie integreren in de economie van Belgisch-Congo in haar geheel: door de handelskwaliteit van die producten te verhogen, konden de autochtonen rekenen op een grotere koopkracht. Op die manier kon er ook een rem gezet worden op de landvlucht naar de steden. Extra instellingen voor onderwijs en medische zorg, tot in de verst verwijderde gebieden, hielpen om de mensen ter plekke te houden, net als de inspanningen om overal drinkbaar water aan te voeren.

Er was in de kolonie wel voldoende voedsel aanwezig, maar niet overal in gelijke mate. Daarom stimuleerde het Plan de veeteelt en werd ook de visvangst aangemoedigd en gemoderniseerd. Er kwamen op grote schaal kweekvijvers voor vis en een gespecialiseerde school in Kilwa (Katanga) leidde monitoren op die de plaatselijke vissers advies konden geven in het gebruik van de meest moderne technologieën, onder meer om vis te bewaren.

De immense wouden van Congo werden al lang van tevoren op grote schaal geëxploiteerd, maar de overheid keek verder: er werd in de jaren vijftig veel geld geïnvesteerd in herbebossing. Daarnaast werd een belangrijk programma ter bestrijding van bosbranden opgestart. In Leopoldstad opende men in 1958 een bureau dat zich uitsluitend bezighield met houttechnologie, met de bedoeling de voor- en nadelen van elke tropische houtsoort op te lijsten.

SOCIALE INVESTERINGEN

Hoewel het Tienjarenplan in de eerste plaats op de economie focuste, ging niettemin 22 % van het budget naar sociale projecten. « In een nieuw land dat in volle opbouw is, dringen drie grote problemen zich op aan wie zich met de ontwikkeling ervan bezighoudt: de opleiding van de jeugd, om haar toe te staan al haar talenten te ontwikkelen ten dienste van de gemeenschap; de goede gezondheid van de hele bevolking; een fatsoenlijke huisvesting voor de werkende massa in verhouding tot de welstand van het land » (Ergo p. 200).

Het onderwijs werd tussen 1949 en 1958 verder uitgebreid. Bij het verstrijken van het Plan volgden 1.250.000 zwarte leerlingen het lager onderwijs in 26.000 scholen. De 360 instellingen voor secundair onderwijs ontferm-

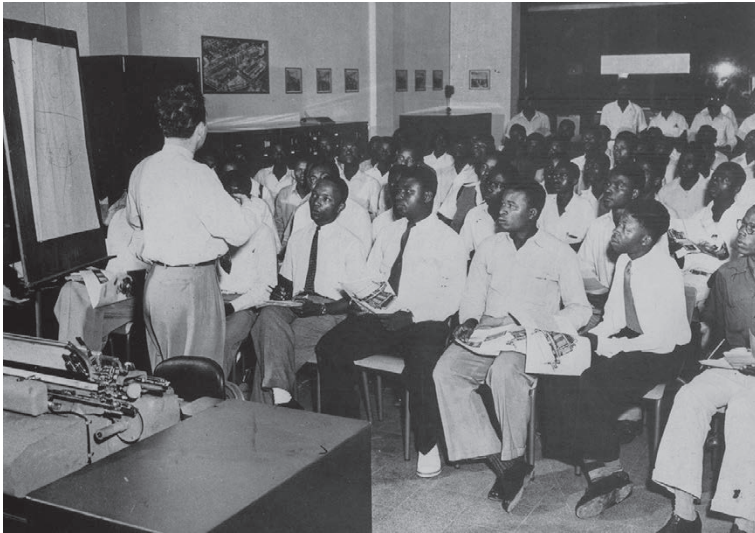
den zich over 25.000 jongeren, terwijl 13.000 anderen opgeleid werden in technische – en beroepsscholen. Die laatste onderwijsinstellingen kregen een bijzondere financiële injectie voor de vorming van medische assistenten, verplegers, landbouwkundige technici, personeel voor de geologische en cartografische sector enz.

De grootste verwezenlijking op dit vlak was de oprichting van twee universiteiten. Ten zuiden van Leopoldstad opende de Katholieke Universiteit van Leuven in 1954 een instelling met de naam *Lovanium*, waar vooral zwarte studenten hoger onderwijs gingen volgen. De stichting, waaraan vele jaren voorbereidend werk waren voorafgegaan, beschikte over een moderne campus van 270 hectare met een kerk, een groot sportstadion en residentiële kwartieren voor de professoren, de gehuwde studenten en de celibatairen. Twee jaar later volgde de universiteit van Elisabethstad, gesticht door de Vrije Universiteit van Brussel.

De gezondheidszorg stond al vóór de Tweede Wereldoorlog in de kolonie op een hoog niveau. De overheid legde zich in de jaren vijftig toe op het verhogen van de efficiëntie van de bestaande medische diensten (onder meer modernisering van de apparatuur) en het oprichten van nieuwe dispensaria in de afgelegen gebieden. In de stedelijke agglomeraties,

Het Office des Cités Africaines (OCA) zorgde voor fraaie woonwijken voor de zwarte bevolking, om het ontstaan van bidonvilles te vermijden.

De grote maatschappijen in Belgisch-Congo organiseerden kosteloze avondlessen om hun bedienden bij te scholen.

waar de bevolking voortdurend toenam, zorgde men voor een forse toename van het aantal hospitalen en materniteiten. Er kwamen twaalf medische laboratoria bij. Meer dan vijfduizend gediplomeerde Congolezen assisteerden de blanke geneeskundigen. Het aantal nieuwe gevallen van slaapziekte daalde verder van 11.000 in 1949 tot amper 1500 tien jaar later.

Het zegt genoeg dat experts van de Verenigde Naties kort na de onafhankelijkheid van Congo in een vertrouwelijk rapport (1962) zouden schrijven : *« Dit land heeft op medisch vlak een voorsprong van twintig jaar op alle andere Afrikaanse landen. »*

De verbetering van de woongelegenheid was een cruciaal punt, wilde men in Belgisch-Congo niet te maken krijgen met het fenomeen van de chaotische *bidonvilles* die andere kolonies maar al te vaak ontstonden. Het speciaal met dat doel opgerichte *Office des Cités Africaines* (OCA) realiseerde een uitgebreid programma van adequate huisvesting. Meer dan 27.000 logementen zagen het licht, waarvan 40 % gekocht werd door autochtonen en de rest te huur werd aangeboden. Een speciaal Fonds stond woonleningen toe aan gunstige voorwaarden. Het OCA investeerde in haar woonwijken ook in lokalen voor onderwijs, administratie en medische zorg. Een parastatale maatschappij, REGIDESO, stond in voor het probleem van het drinkwater in de *cités*. Op het eind van de periode 1949-1958 was zij in staat om jaarlijks bijna 30 miljoen m³ water te leveren vanuit haar 34 fabrieken voor waterzuivering.

DE SITUATIE OP HET EINDE VAN DE JAREN VIJFTIG

Het Tienjarenplan was over de hele lijn genomen een groot succes. Het overzicht dat we hierboven gaven *« toont aan dat, ondanks de moeilijkheden bij aanvang van de toepassing ervan, het Plan een zeer groot aantal van zijn doelstellingen bereikte en dat de nodige maatregelen waren getroffen om ook de andere objectieven te realiseren »*

(Ergo p. 203). Het resultaat was zo aanmoedigend dat een tweede Tienjarenplan bestudeerd werd met de bedoeling het in gang te zetten vanaf 1960. Om de overgang tussen beide initiatieven te overbruggen maakte de overheid een bedrag van 3 miljard frank vrij.

C. P. Halain, commissaris voor het Tienjarenplan voor Belgisch-Congo en Ruanda-Urundi, schreef in zijn evaluatie : *« Dankzij de inspanningen geleverd tijdens het eerste Tienjarenplan zal het tweede Plan een verdere verbetering van de economie van onze Afrikaanse landen te zien geven ; aansluitend zullen er nieuwe mogelijkheden geschapen worden tot verbetering van de bestaansvoorwaarden en het welzijn van de bewoners. »*

Het tweede Plan voorzag onder meer de grootschalige mechanisering van de werktuigen gebruikt voor de landbouw en de invoering van een landbouwkrediet zodat de boeren de rang van kleine landeigenaar zouden kunnen bereiken. De staat voorzag ook de vestiging van een heel netwerk van huishoudscholen in de brousse, waar inlandse vrouwen zouden leren hoe zij het levensniveau van hun gezin konden verhogen.

Zoals vroeger zouden de Belgische kolonials ook nu weer verdergaan met hun rol van beschavers en opvoeders in een proces van geleidelijkheid. Zij hadden in de kolonie al buitengewone resultaten bereikt waarop zij fier mochten zijn en waren klaar om de Congolezen verder te begeleiden in hun ontwikkeling.

Maar zo ver kwam het niet. "Men" maakte de zwarten dronken van dromerijen over *Dipenda* ("indépendance") en een paradijs op aarde waarin niet meer moest gewerkt worden. Revolutie nam de plaats in van evolutie, met alle noodlottige gevolgen van dien. Wie die "men" waren en hoe zij het koloniaal werk van de Belgen doelbewust geliquideerd hebben, is stof voor het laatste artikel in deze serie : *« MOORD MET VOORBEDACHTEN RADE »*.

redactie KCR

Een familie van « évolués ». De overheid wou dat zij een voorbeeldfunctie zouden vervullen voor de nog "primitieve" zwarten.

INTERVIEW MET PRESIDENT ASSAD

OP 31 oktober 2019, vijf dagen na de door de VS geclaimde liquidatie van IS-leider Al-Baghdadi, stond de Syrische president Assad een interview toe aan de binnenlandse tv-zenders Al-Sourea en Al-Ikhbariya. Wij halen uit dit interview enkele interessante fragmenten aan.

De VS kondigden enkele dagen geleden aan dat Abu Bakr al-Baghdadi gedood was. President Trump dankte Rusland, Syrië, Irak, de Turken en de Koerden. Maar we hebben geen enkele reactie van Damascus gehoord. Nam Syrië werkelijk deel aan deze operatie ?

President Assad : Helemaal niet, we hoorden hierover enkel via de media. De reden om een aantal landen te vernoemen als deelgenoten in de operatie is misschien om die laatste meer geloofwaardigheid te geven. De vermelde landen kunnen ermee uitpakken dat zij het terrorisme bestrijden. Wij hebben die pluim niet nodig. Als iemand het terrorisme bekampt, zijn wij het. Wij hebben geen betrekkingen of contact met welke Amerikaanse instelling ook. Belangrijker nog : wij weten niet zeker of die operatie werkelijk plaatsgreep. Waarom werd het stoffelijk overschot van Baghdadi niet getoond ? Dit is hetzelfde scenario dat gevolgd werd met Bin Laden. Herinner u hoe president Saddam Hoessein gevangen genomen werd en hoe die hele zaak van A tot Z getoond werd met foto's en videoclips. Waarom verbergen ze alles in verband met de operaties aangaande Bin Laden en nu Baghdadi ? Het maakt deel uit van de trucs van de Amerikanen. Daarom mogen we niet alles zomaar geloven, tenzij ze met bewijzen komen.

Als Baghdadi echt gedood is, betekent dit dan het einde van zijn organisatie ?

Assad : Baghdadi vertegenwoordigt Islamitische Staat en Islamitische Staat vertegenwoordigt een bepaalde doctrine, de extremistische leer van de wahabieten. Die gedachtenstroming is meer dan twee eeuwen oud. Zolang die doctrine springlevend is en niet teruggedrongen, betekent dit dat de dood van Baghdadi of zelfs de liquidatie van IS als geheel geen invloed zal hebben op het extremistisch denken. Wat Baghdadi als individu betreft, het is welbekend dat hij verbleef in Amerikaanse gevangenissen in Irak en dat ze hem vrijlieten om zijn rol te spelen. Hij is iemand die bijgevolg op gelijk welk moment kan vervangen worden. De Amerikaanse politiek is niet verschillend van Hollywood : alles berust op verbeelding. Ik ben ervan overtuigd dat heel deze operatie een truc is. Baghdadi zal herschapen worden onder een andere naam of IS in zijn geheel zal gereproduceerd worden, maar met hetzelfde gedachtengoed en met hetzelfde doel.

Er zijn vragen gerezen over de Russisch-Turkse overeenkomst, meer bepaald wat het behoud van het status quo betreft in de regio waar de Turkse agressie plaatsgreep. Betekent dit de legitimering van de Turkse bezetting ?

Assad : Eerst en vooral, de Russische principes gedurende heel deze oorlog en zelfs vóór Rusland

het Syrisch leger in 2015 begon te steunen, zijn klaar en duidelijk. Deze principes zijn gebaseerd op het internationaal recht, de Syrische soevereiniteit en de territoriale integriteit van ons land. Dat is nooit veranderd. Maar de Russische politiek moet rekening houden met de realiteit op de grond. Dat realisme heeft twee zaken bereikt : de terugtrekking van bewapende groeperingen van noord tot zuid in coördinatie met het Syrisch leger en, daardoor, het oprukken van onze troepen naar het gebied in het noorden dat niet door de Turken bezet werd. Deze twee elementen zijn positief, maar ze maken de negatieve aspecten van de Turkse aanwezigheid niet ongedaan, tot die legermacht op de een of andere manier verdreven wordt. De gesloten overeenkomst is van tijdelijke aard en niet definitief.

Het recente Duitse voorstel dat onmiddellijk door de NAVO werd opgepikt – en de NAVO is hetzelfde als de VS – hield in dat de veiligheid in de door Turkije bezette regio onder internationaal toezicht zou komen. Dat zou betekenen dat het gebied buiten de controle van de Syrische staat zou vallen en dat er dus in de praktijk afscheiding zou zijn. Door de Russisch-Turkse overeenkomst toomde Moskou Ankara in, manoeuvreerde de Amerikanen buiten en maakte een einde aan de Duitse oproep tot internationalisering. Daarom is die overeenkomst een positieve stap. Ze beperkt de schade en baant de weg voor de bevrijding van de regio in de, zo hopen we toch, nabije toekomst.

President Trump kondigde zijn bedoeling aan om een beperkt aantal van zijn troepen in Syrië te houden. Een aantal militairen zal de olievelden beschermen. Hoe kijkt u daartegen aan ?

Assad : Los van deze verklaringen is de realiteit dat de Amerikanen bezetters zijn, of ze nu in het oosten, het noorden of het zuiden zitten. Eens te meer moeten we niet bezig zijn met verklaringen, maar met de realiteit. Wanneer onze troepen een gebied naderen waar de Amerikanen aanwezig zijn, ga ik niet heldhaftig doen en het leger op hen afsturen. We spreken over een supermacht. De natuurlijke rol van de staat in dat geval is te voorzien in de noodzakelijke voorwaarden en ondersteuning voor het verzet van de hele bevolking tegen de bezetter. Wij moeten proberen de vaderlandsliefde van de Syrische maatschappij te herstellen en ervoor zorgen dat er geen Syrische verraders meer zijn. We moeten allemaal verenigd zijn tegen de bezetting. Als we die geestestoestand bereiken, dan verzeker ik u dat de Amerikanen uit eigen beweging zullen vertrekken.

Wat Israël betreft, sommigen beschrijven dat land als “de afwezige aanwezige” in de gebeurtenissen in Syrië. Wat is uw mening ?

Assad : Israël is de altijd aanwezige. Het is nooit afwezig geweest. Wij vechten met zijn bondgenoten en agenten, op verschillende manieren, militair én politiek. Israël is een hoofdrolspeler in wat er gebeurt. Zal het staan toekijken ? Neen, het zal zich proactief opstellen en klappen uitdelen aan Syrië, aan het Syrische volk, het Syrische vaderland en alles wat Syrisch is.

COMMENTAAR OP HET EVANGELIE VAN SINT-JAN

7. « ONDERZOEK HET ! EN ERKEN... »

DE vijandigheid van de joodse religieuze autoriteiten tegenover Jezus loopt tijdens zijn verblijf in Jeruzalem uit op hun besluit om Hem te laten arresteren : « Daarom zonden de opperpriesters en Farizeeën dienaars uit om Hem gevangen te nemen » (7, 32).

Jezus van zijn kant spreekt mysterieuze woorden : « *Nog korte tijd ben Ik bij u. Dan ga Ik terug naar Hem die Mij gezonden heeft. Gij zult Mij zoeken, maar niet vinden ; en waar Ik ben, kunt gij niet komen* » (zie hoofdstuk 6 van dit Commentaar).

^{7, 35} *De Joden zeiden dan tot elkander : "Waar wil Hij heen, dat wij Hem niet zullen vinden ? Wil Hij soms naar de verstrooiing der heidenen gaan en de heidenen onderrichten ?"*

Het onbegrip verandert in verdenking. Zij vragen zich af of Jezus misschien naar de *diaspora* (de landen buiten Palestina waar Joden wonen) wil trekken. Erger nog : wil Hij soms de Joden beroven van hun privilege en de Grieken onderwijzen ? Is Hij zinnens tot hen te prediken en bij hen wonderen te doen ? De gedachte alleen al doet hen steigeren tegen die overloper, die verrader van het land der vaders, van het ras dat de godsdienst van de voorouders in bewaring heeft gekregen...

Het universalisme, de opening op alle naties van de aarde mag dan wel de voltooiing van de beloften aan Abraham zijn, de Farizeeën echter willen er niets van weten. Wij voelen aan dat, als Jezus nog even doorduwt, de confrontatie dreigt uit te lopen op een onmiddellijk doodvonnis wegens hoogverraad. Maar zijn "Uur" is nog niet gekomen.

JEZUS TOONT ZIJN HART

Nu de spanning een hoogtepunt heeft bereikt, gaat Sint-Jan plots over van de meest harde polemiek naar het hoogste mysticisme. Beelden we ons niet in

dat Jezus de haat met haat zal beantwoorden. Hij spreidt een soevereine kalmte tentoon en Hij kijkt voorbij de kring van zijn boze vijanden naar de massa zielen die bereid zijn naar Hem te luisteren en in Hem te geloven. Hij voedt de eenvoudige en oprechte harten met zijn openbaringen :

³⁷⁻³⁸ *"Zo iemand dorst heeft, hij kome tot Mij. Hij drinke, wie in Mij gelooft !" Jezus roept de goed ingestelde zielen, zowel die van toen als die van vandaag, naar zich toe en toont hen zijn Hart : "Zoals de Schrift heeft gezegd : Stromen van levend water zullen uit zijn binnenste vloeien."*

De exegeten hebben zich veel moeite getroost om dit citaat uit de H. Schrift terug te vinden en te interpreteren. Priester-theoloog Pierre Grelot meende dat het zowel om een allusie gaat op de rots in de woestijn waaruit Mozes op miraculeuze wijze water liet vloeien (Ex 17, 1-7) als om een verwijzing naar de bron van levend water die de profeet Ezechiël « *onder de rechterzijwand van de Tempel zag stromen* » (Ez 47, 2). Daar zit zeker waarheid in : Jezus past de grote voorafbeeldingen van de toe-

komstige gaven van de H. Geest aan alle volkeren op aarde op zichzelf toe ; Hij is de Rots, Hij is de Tempel.

Maar er is meer. We denken onvermijdelijk aan een passage uit de rol van de *Hymnen*, ontdekt in de eerste grot van Qumrân : « *Ik dank u, God, omdat Gij mij hebt geplaatst als een bron van rivieren op een uitgedroogde plaats, als opborrelend water in een woestijn* » (1QH 8, 4). De (Esseense) auteur van deze hymne maakt een toespeling op de profetieën van Isaias, die de schitterende omvorming van de woestijn en het uitgedroogde land van Israël in een geïrrigeerde tuin aankondigde (Is 41, 18 ; 44, 3). Hij past deze profetieën toe op het zondige Israël en maakt van zichzelf de leven gevende bron van water.

We kunnen hier niet dieper ingaan op deze invalshoek ; het volstaat

DE TEMPEL VAN HERODES.

Onderdeel van de 1000 m² grote maquette van Jeruzalem, het zgn. Holyland Model, voltooid in 1966.

om vast te stellen dat Jezus heel goed deze hymne kan geciteerd hebben als "Schrift".

³⁹ *Dit zei Hij van de Geest, die zij zouden ontvangen die in Hem zouden geloven. Want de Geest was er nog niet, daar Jezus nog niet verheerlijkt was. Jezus houdt het levend water, dat weldra zal stromen tot eeuwig leven, nog in reserve in zijn Hart.*

JEZUS, DE PROFEET, DE WARE MESSIAS

⁴⁰ *Bij het horen dezer woorden zeiden sommigen van het volk: "Deze is zeker de Profeet." Anderen zeiden: "Hij is de Christus." Volgens het boek Deuteronomium had God aan Mozes verklaard: « Ik zal een profeet, aan u gelijk, uit de kring van hun broeders doen opstaan en mijn woorden in zijn mond leggen. Hij zal tot hen spreken al wat Ik hem zal bevelen » (Dt 18, 18). Men verwachtte dus niet zomaar een profeet, maar dé Profeet bij uitstek, een nieuwe Mozes.*

Na de woorden van Sint-Jan de Doper gehoord te hebben die Jezus aanwijzen als « *het Lam Gods* » (Jo 1, 29) en Hem gevolgd te hebben, zegt Andreas tot zijn broer Simon: « *Wij hebben de Messias, dat wil zeggen de Christus, gevonden* » (Jo 1, 41). De dag daarop roept Jezus Philippus, die tot Nathanaël zegt: « *Van wie Mozes in de Wet en ook de profeten hebben geschreven, die hebben we gevonden: Jezus, de zoon van Jozef, uit Nazareth* » (Jo 1, 45). Deze dubbele geloofsbelijdenis van de eerste leerlingen wordt nu door de menigte in Jeruzalem hernomen, in antwoord op de oproep van Jezus.

⁴¹⁻⁴² *Maar anderen zeiden: "Komt dan de Christus uit Galilea?" Jezus had "ja" kunnen antwoorden en Isaias citeren, die de heerschappij van de Messias aankondigt als de komst van « een helder licht » over « het gewest van de heidenen » (8, 23; 9, 1), *gelil ha-goyim* in het Hebreeuws: Galilea. Maar Hij beantwoordt de vraag niet.*

"Heeft dan de Schrift niet gezegd dat de Christus uit het geslacht van David komt en uit Bethlehem, het dorp waar David woonde?" Zeker! Later, na de Hemelvaart en Pinksteren, zullen de H. Mattheüs en de H. Lucas schrijven dat Jezus inderdaad geboren is in Bethlehem, de stad van David. Maar voor het ogenblik laat Jezus deze tegenwerping voor wat ze is, om de onbesliste menigte te dwingen op een hoger niveau te zoeken: zijn woord beluisteren en zich laten aantrekken door het mysterie van zijn goddelijke Persoon.

⁴³⁻⁴⁸ *Zo ontstond er verdeeldheid over Hem onder het volk. Sommigen van hen wilden Hem grijpen; maar niemand sloeg de hand aan Hem. We merken hieraan tot welke graad van opschudding het in de heilige stad gekomen is. Zelfs de dienaars die*

uitgestuurd waren om Jezus aan te houden, weten niet hoe ze zich moeten rechtvaardigen tegenover de hogepriesters en Farizeeën. Die laatsten zeiden: *"Waarom hebt ge Hem niet meegebracht?" De dienaars antwoordden: "Nooit heeft iemand zó gesproken als deze man."* Een prachtig antwoord, dat uitstekend de sympathie uitdrukt die er instinctmatig gegroeid is tussen Jezus en het goed ingestelde volk, dat tot Hem zou komen als de machtigen zich niet zouden opstellen als getuige à charge en aanklager. *De Farizeeën antwoordden hen: "Hebt ook gij u laten misleiden? Heeft soms iemand van de overheden of van de Farizeeën in Hem geloofd?"*

Er is een stevige coalitie tot stand gekomen tussen de politieke klasse en de intelligentsia, tussen *macht* en *kennis*, om een hindernis op te werpen tegen de beweging tot bekering die het volk spontaan het spoor van Jezus doet volgen – een volk dat door zijn autoriteiten veracht wordt: *"Dat volk dat de Wet niet kent, vervloekt zijn ze!"*

⁵⁰⁻⁵² Alles wat we in dit hoofdstuk lezen is werkelijk uit het leven gegrepen, het heeft niets te maken met een zorgvuldig samengestelde "mythe". Nog een bewijs daarvoor is de tussenkomst van een van de notabelen, Nicodemus. De solidariteit onder de machthebbers is blijkbaar toch niet van beton! *Eén van hen, Nicodemus, die Hem vroeger eens had bezocht, sprak tot hen: "Onze Wet veroordeelt niemand zonder hem vooraf te hebben gehoord en zonder te weten wat hij doet."*

Hem *aanhoren* betekent zijn woorden en verklaringen ontvangen. *Wat hij doet*, dat zijn de ongelooflijke mirakels die Hij verricht. Zijn ze van God of van de duivel? Het komt de gezagsdragers toe om het onderscheid te maken door de publieke uitlatingen van Jezus te confronteren met de godsdienstige betekenis van zijn daden, in het bijzonder zijn wonderen. Maar voor de hogepriesters en Farizeeën, die door haat verblind zijn, is er geen verder onderzoek nodig: *"Zijt ook gij soms uit Galilea? Onderzoek het maar, dan zult ge erkennen dat er geen profeet uit Galilea opstaat."*

⁵³ *Daarop gingen ze allen naar huis.*

Heel het incident over de afkomst van Jezus eindigt met een oordeel dat de collega's van Nicodemus, leden van het Sanhedrin, vellen – zonder onderzoek, in volstrekte minachting voor elke vorm van gerechtigheid. Zij nemen hun toevlucht tot het uitspreken van een soort van "diskwalificatie", waarmee zij de fundamentele uitspraak omzeilen: « Onderzoek het! En erken... »

*abbé Georges de Nantes
december 1990*

Nederlandstalige uitgave van *Il est Ressuscité! La Contre-Réforme Catholique au XXIe siècle.*

Stichter: † Abbé Georges de Nantes.

Hoofdredacteur: Broeder Bruno Bonnet-Eymard, Maison Saint-Joseph, F-10260 Saint-Parres-lès-Vaudes.

Verantwoordelijke uitgever: A. Van der Schraelen, Driesheide 45, B-2980 Zoersel.

Abonnement voor binnen- en buitenland: € 15. Steunabonnement: vanaf € 20.

Rekening 000-3302057-80. IBAN: BE47 000 3302057 80. BIC: BPOTBEB1.

Internet: <http://nl.crc-resurrection.org/> – E-mail: hij.is.verrezen@gmail.com